

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.332/2018/47.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2018. november 26-án megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2018. november 28-án kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2017. július 7. napján kihirdetett 25.B.439/2012/609. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében megváltoztatja a következők szerint.

I. r. vádlottal szemben a II/26-os tényállási pontban írt cselekményeket érintően a bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) és

közokirat-hamisítás büntette (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont) miatt indult büntetőeljárást megszünteti.

I. r. vádlott költségvetést károsító cselekményeinek a minősítése helyesen:

17 rb. bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont).

I. r. vádlott halmazati büntetését akként enyhíti, hogy a pénzbüntetés érintetlenül hagyásával a szabadságvesztés büntetését, annak végrehajtási fokozatára, végrehajtásának felfüggesztésére és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

III. r. vádlott költségvetést károsító cselekményeinek a minősítése helyesen:

111 rb. bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont).

III. r. vádlott halmazati büntetését akként enyhíti, hogy a pénzbüntetés érintetlenül hagyásával a szabadságvesztés büntetését, annak végrehajtási fokozatára, és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket, valamint a közügyektől eltiltás mellékbüntetését mellőzi.

IV. r. vádlott cselekményeinek minősítése helyesen

80 rb. bűnsegédként – egy esetben kísérletként (II/27/b. tényállási pont), egy esetben folytatólagosan elkövetett (II/25/a. és II/93. tényállási pont) költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont), és

82 rb. bűnsegédként – kettő esetben kísérletként (II/25/a. és II/27/b. tényállási pont) elkövetett közokirat-hamisítás büntette (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont)

IV. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtását – a közügyektől eltiltás mellékbüntetés egyidejű mellőzése mellett – 2 (kettő) évi próbaidőre felfüggeszti.

A bíróság **V. r. vádlottat**

1 rb. bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) (II/35. tényállási pont) és

1 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (II/35. tényállási pont) (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont) miatt emelt vád alól felmenti.

V. r. vádlott halmazati büntetését akként enyhíti, hogy a pénzbüntetés érintetlenül hagyásával a szabadságvesztés büntetését, annak végrehajtási fokozatára, végrehajtásának felfüggesztésére és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

VI. r. vádlottal szemben

1 rb. bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) (II/19. tényállási pont) és

1 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (II/19. tényállási pont) (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont) miatt indult eljárást megszünteti.

VI. r. vádlott halmazati büntetését akként enyhíti, hogy a pénzbüntetés érintetlenül hagyásával a szabadságvesztés büntetését, annak végrehajtási fokozatára, végrehajtásának felfüggesztésére és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

VII. r. vádlott a II/32. és II/113/a tényálláspontbeli cselekményeit bűnsegédként követte el, a II/25/a. és a II/93. tényálláspontbeli cselekményei folytatólagosan elkövetett, összes cselekményének a minősítése így helyesen:

18 rb. költségvetési csalás büntette, melyből 1 rb. cselekményt felbujtóként és folytatólagosan követett el, 15 rb. cselekményét felbujtóként, 2 rb. cselekményt bűnsegédként valósította meg (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) és

18. rb. közokirat-hamisítás büntetében melyből 1 rb. cselekményt felbujtóként és folytatólagosan követett el, 15 rb. cselekményét felbujtóként, 2 rb. cselekményét bűnsegédként valósította meg (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont) .

VII. r. vádlott halmazati büntetését akként enyhíti, hogy a pénzbüntetés érintetlenül hagyásával a szabadságvesztés büntetését, annak végrehajtási fokozatára, és a feltételes

szabadságra vonatkozó rendelkezéseket, valamint a közügyektől eltiltás mellékbüntetést mellőzi.

VIII. r. vádlott 21 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetést károsító bűncselekményeinek helyes minősítése Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, a) pont I. fordulat és (2) bekezdés a) pont.

VIII. r. vádlott halmazati büntetését akként enyhíti, hogy a pénzbüntetés érintetlenül hagyásával a szabadságvesztés büntetését, annak végrehajtási fokozatára, és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket, valamint a közügyektől eltiltás mellékbüntetést mellőzi.

X. r. vádlott a II/22. és II/65. tényálláspontbeli cselekményeit bűnsegédként követte el, ezért összes cselekményének a minősítése helyesen:

8 rb. költségvetési csalás büntette, melyből 6 rb. cselekményt felbujtóként, 2 rb. cselekményt bűnsegédként valósította meg (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont), és

8 rb. közokirat-hamisítás büntettében melyből 6 rb. cselekményt felbujtóként, 2 rb. cselekményt bűnsegédként valósította meg (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont) .

X. r. vádlott halmazati büntetését akként enyhíti, hogy a pénzbüntetés érintetlenül hagyásával a szabadságvesztés büntetését, annak végrehajtási fokozatára, végrehajtásának felfüggesztésére és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

XI. r. vádlott költségvetést károsító cselekményeinek minősítése helyesen:

11. rb. – 7 esetben felbujtóként, 4 esetben bűnsegédként – elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) .

XI. r. vádlott halmazati büntetését akként enyhíti, hogy a pénzbüntetés érintetlenül hagyásával a szabadságvesztés büntetését, annak végrehajtási fokozatára, végrehajtásának felfüggesztésére és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

...született **XII. r. vádlott** a 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetést károsító cselekményeinek minősítése helyesen: Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont).

... született ... **XII. r. vádlott** büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

... **XIV. r. vádlott** cselekményeinek a minősítése helyesen:

9 rb. költségvetési csalás büntette, melyből 1 rb. cselekményét bűnsegédként követte el és kísérleti szakban maradt, 8 rb. cselekményét felbujtóként, valósította meg (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) és

8 rb. közokirat-hamisítás büntette, melyből 1 rb. cselekményét bűnsegédként követte el és kísérleti szakban maradt, 8 rb. cselekményét felbujtóként valósította meg (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont) .

.... **XIV. r. vádlott** halmazati büntetését akként enyhíti, hogy a pénzbüntetés érintetlenül hagyásával a szabadságvesztés büntetését, annak végrehajtási fokozatára, végrehajtásának felfüggesztésére és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

... **XV. r. vádlott** a II/27/a. pontbeli, az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés (5) bekezdés a) pont szerint minősülő csalás büntettét képező és az 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntettét képező cselekményét felbujtóként valósította meg.

... **XV. r. vádlott** szabadságvesztés büntetésének végrehajtását – a közügyektől eltiltás mellékbüntetés egyidejű mellőzése mellett – 2 (kettő) évi próbaidőre felfüggeszti. A próbaidő tartama alatt pártfogó felügyelet alatt áll.

... **XVI. r. vádlott** 3 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetést károsító cselekményeinek minősítése helyesen: Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) .

.... **XVI. r. vádlott** büntetését intézkedésként 3 (három) évi próbára bocsátásra enyhíti.

XVII. r. vádlott cselekményeinek minősítése helyesen:

6 rb. felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) (II/25/b., II/55., II/56., II/59., II/105., II/113/a. tényállási pont),

6 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont) (II/10. tényállási pont) (II/25/b., II/55., II/56., II/59., II/105., II/113/a. tényállási pont) és

4 rb. bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) (II/11., II/53., II/54., II/25/a és II/93. tényállási pont) melyből egy rendbeli cselekmény folytatólagosan elkövetett (II/25/a. és II/93. tényállási pontok)

4 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont) (II/11., II/53., II/54., II/25/a és II/93. tényállási pont) melyből egy rendbeli cselekmény folytatólagosan elkövetett (II/25/a. és II/93. tényállási pontok) .

XVII. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 6 (hat) hónapra, a próbaidő tartamát 2 (kettő) évre enyhíti.

XX. r. vádlott, helyesen a II/65. tényálláspontbeli cselekményeit valósította meg bűnsegédként, a II/68. tényálláspontbeli cselekményeit pedig felbujtóként,

a 13 rendbeli költségvetést károsító cselekményeinek minősítése helyesen: Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont).

XX. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 8 (nyolc) hónapra, a próbaidő tartamát 2 (kettő) évre enyhíti.

.... született XXVI. r. vádlott költségvetést károsító cselekményének minősítése helyesen: Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont).

.... született XXVI. r. vádlott esetén a halmazati büntetésre történő utalást mellőzi.

.... született ... XXVII. r. vádlott 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetést károsító cselekményeinek minősítése helyesen: Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont).

... született ... XXVII. r. vádlott büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

.... XXIX. r. vádlott költségvetést károsító cselekményének minősítése helyesen: Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont).

.... XXIX. r. vádlott büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

..... született XXXIII. r. vádlott cselekményeinek minősítése helyesen: 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntette (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont), és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés c) pont).

.... született XXXIII. r. vádlott büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

.... XXXIV. r. vádlott 10 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetést károsító cselekményeinek minősítése helyesen: Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont).

.... XXXIV. r. vádlott halmazati büntetését akként enyhíti, hogy a pénzbüntetés érintetlenül hagyásával a szabadságvesztés büntetését, annak végrehajtási fokozatára, végrehajtásának felfüggesztésére és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

.... XXXV. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés próbaidejének tartamát 2 (kettő) évre enyhíti.

..... XXXVI. r. vádlott cselekményeinek minősítése helyesen: 2 rendbeli csalás büntette, melyből 1 rendbeli cselekményt bűnsegédként, 1 rendbeli cselekményt felbujtóként valósított meg (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont), míg 2 rendbeli közokirat-hamisítás büntette melyből 1 rendbeli cselekményt bűnsegédként, 1 rendbeli cselekményt felbujtóként valósított meg (1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés c) pont).

..... **XXXVI. r. vádlott** büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

..... **XXXVII. r. vádlott** 2 rendbeli költségvetést károsító cselekményeinek minősítése helyesen: Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont).

E vádlott büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

..... **XXXIX. r. vádlott** cselekményeinek minősítése helyesen:

bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) (II/10. tényállási pont) ,

bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont) (II/10. tényállási pont) ,

társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) (II/12. tényállási pont) ,

társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont) (II/12. tényállási pont) .

.... **XXXIX. r. vádlott** büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

.... **született XL. r. vádlott** büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

..... **született XLII. r. vádlott** cselekményeinek minősítése helyesen: csalás büntette (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont), közokirat-hamisítás büntette (1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés c) pont) .

..... **született XLII. r. vádlottal** szemben kiszabott közérdekű munka büntetés tartamát 30 (harminc) napra enyhíti.

Egy napi közérdekű munkának hat óra munkavégzés felel meg. Ha az elítélt a munkakötelezettségének önként nem tesz eleget, a közérdekű munka illetőleg ennek hátralévő része helyébe szabadságvesztés lép, melyet fogház fokozatban kell végrehajtani, oly módon, hogy 1 (egy) napi közérdekű munkának 1 (egy) napi szabadságvesztés felel meg.

..... **XLIII. r. vádlott** cselekményeinek minősítése helyesen: folytatólagosan elkövetett csalás büntette (1978. évi IV. tv. 318 § (1) bekezdés (4) bekezdés a/ pont) és folytatólagosan elkövetett közokirat-hamisítás büntette (1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés c/ pont).

.... **XLIII. r. vádlott** büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

.... **XLIV. r. vádlott** cselekményeinek minősítése helyesen: 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntette, melyből 1 rendbeli cselekmény kísérlet, (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés (4) bekezdés a) pont), bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (1978.

évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés c) pont)„, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (1978. évi IV. tv. 276. §).

..... **XLIV. r. vádlott** büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

XLVI. r. vádlott cselekményeinek minősítése helyesen: 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntette (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés (4) bekezdés a) 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés c) pont) .

XLVI. r. vádlott büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

XLVII. r. és XLVIII. r. vádlottakkal szemben kiszabott büntetéseket intézkedésként 2 (kettő) - 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

XLIX. r. vádlottal szemben kiszabott közérdekű munka büntetés tartamát – az átváltoztatási kulcsra vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés egyidejű mellőzése mellett – 120 (egyszázhusz) órára enyhíti.

..... és **LI. r. vádlottak** összes cselekményének minősítése helyesen:

folytatólagosan, társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a pont I. fordulat (2) bekezdés a/ pont) , és

2 rb. társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, melyből egy rendbeli cselekmény (II/25/a. tényállási pont) kísérlet (Btk. 343. § (1) bekezdés c/ pont) .

..... **L. r. vádlott** büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra, ... **LI. r. vádlottal** szemben kiszabott közérdekű munka büntetés tartamát – az átváltoztatási kulcsra vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés egyidejű mellőzése mellett – 120 (egyszázhusz) órára enyhíti.

..... **LII. r. vádlott** büntetését 30 (harminc) nap közérdekű munkára enyhíti.

Egy napi közérdekű munkának hat óra munkavégzés felel meg. Ha az elítélt a munkakötelezettségének önként nem tesz eleget, a közérdekű munka illetőleg ennek hátralévő része helyébe szabadságvesztés lép, melyet fogház fokozatban kell végrehajtani, oly módon, hogy 1 (egy) napi közérdekű munkának 1 (egy) napi szabadságvesztés felel meg.

LII. r. vádlott közérdekű munka büntetésébe a 2012. december 11. és 12. napján őrizetben töltött kettő napot beszámítja.

LIV. r. vádlott büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

LV. r. vádlott cselekményeinek minősítése helyesen: bűnsegédként elkövetett csalás büntette (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés (4) bekezdés a) pont) és bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés c) pont).

LV. r. vádlott büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

LVIII. r. vádlott valamennyi, így a II/111. tényálláspontbeli cselekményeit is bűnsegédként valósította meg.

LIX. r. vádlott szabadságvesztés büntetését a közügyektől eltiltás mellékbüntetés egyidejű mellőzése mellett 30 (harminc) nap elzárásra enyhíti.

LX. r. vádlottal szemben kiszabott közérdekű munka büntetés tartamát – az átváltoztatási kulcsra vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés egyidejű mellőzése mellett – 120 (egyszázhusz) órára enyhíti.

r LXI. r. vádlott cselekményeinek minősítése helyesen: társtettesként elkövetett csalás büntette (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés (4) bekezdés a) pont) , és társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés c) pont) .

LXI. r. vádlottal szemben kiszabott közérdekű munka büntetés tartamát 30 (harminc) napra enyhíti.

Egy napi közérdekű munkának hat óra munkavégzés felel meg. Ha az elítélt a munkakötelezettségének önként nem tesz eleget, a közérdekű munka illetőleg ennek hátralévő része helyébe szabadságvesztés lép, melyet fogház fokozatban kell végrehajtani, oly módon, hogy 1 (egy) napi közérdekű munkának 1 (egy) napi szabadságvesztés felel meg.

LXIV. r. vádlott büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

LXV. r. vádlott cselekményeinek minősítése helyesen: csalás büntette (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés (4) bekezdés a) pont) és közokirat-hamisítás büntette (1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés c) pont) .

LXV. r. vádlott büntetését intézkedésként 2 (kettő) évi próbára bocsátásra enyhíti.

Az ítéltábla a Magyar Államkincstár **sértett** által előterjesztett **polgári jogi igény** elutasítása tárgyában hozott ítéleti rendelkezését megváltoztatja, és a Magyar Államkincstár által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését **egyéb törvényes útra utasítja**.

VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XII. r., XIV. r., XV. r., XVI. r., XVII. r., XX. r., XXIX. r. vádlottakkal szemben elrendelt vagyoneklobzás intézkedést mellőzi.

a LIX. r. vádlottal szemben elrendelt vagyoneklobzás összegét 400.000 (négy százezer) forint összegre mérsékli.

XLIII. r. vádlottal szemben 900.000 (kilenc százezer) forint, **XLIV. r. vádlottal** szemben 500.000 (öt százezer) forint, **XLVI. r. vádlottal** szemben 170.000 (egyszázhetvenezer),

XLVII. r. vádlottal szemben 650.000 (hatszázötvenezer), **LXI. r. vádlottal** szemben 950.000 (kilencszázötvenezer) forint erejéig vagyonek Kobzást rendel el.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében helybenhagyja.

VIII. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma:

XLIII. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma:

született XXXIII. r. vádlott születési ideje és helye:.....

A másodfokú eljárásban felmerült 636.642 (hatszázharminchatezer-hatszáznegyvenkettő) forint bűnügyi költségöl, IV. r., 41.400 (negyvenegyezer-négyszáz) forintot, VII r. és XVII. r. vádlottak személyenként 38.100 (harmincnolcezer-egyszáz) forintot, X. r. vádlott 46.680 (negyvenhatezer-hatszáznyolcvan) forintot, XI. r., született XXXIII. r. és LVIII. r. vádlottak személyenként 15.000 (tizenötezer) forintot, született XII. r. vádlott 45.000 (negyvenötezer) forintot, XVI. r. vádlott 45.000 (negyvenötezer) forintot, született XXVI. r., született XXVII. r., XXXV:r., született XL. r., XLVII. r., XLIX. r., L. r., LI. r., LIV. r. , LIX. r., és LX. r. vádlottak személyenként 4.900 (négyezer-kilencszáz) forintot, XXIX. r. vádlott 46.680 (negyvenhatezer-hatszáznyolcvan) forintot, XXXIV. r. vádlott 45.000 (negyvenötezer) forintot, XXXVI. r., XXXVII. r., született XLII. r., XLIII. r., XLIV. r. XLVI. r., LII. r. és LV. r. vádlottak személyenként 6.738 (hatezer-hétszázharmincnolc) forintot, született XXXIX. r. vádlott 47.626 (negyvenhétezer-hatszázhuszonhat) forintot, XLVIII. r. vádlott 28.576 (huszonnyolcezer-ötszázhetvenhat) forintot, LXI. r., született LXIV. r., LXV. r. vádlottak személyenként 20.560 (húszezer-ötszázhatvan) forintot kötelesek viselni.

Indokolás

I. Az elsőfokú ítélet

A Debreceni Törvényszék a 2017. július hó 7. napján kihirdetett 25.B.439/2012/609. számú ítéletével I. r. vádlottat 17 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 17 rendbeli közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 1 év 10 hónap börtön fokozatú, végrehajtásában 4 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre, 300 napi tétel, 1.500 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte és akként rendelkezett, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. E vádlottat 10 rendbeli hivatali visszaélés büntette és bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette.

a III. r. vádlottat 111 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette - melyből 2 rendbeli kísérlet - [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 109 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette - melyből 2 rendbeli kísérlet - [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont], valamint 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat

felhasználásának vétsége - [Btk. 345] miatt 1 év 10 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre, 2 év közügyektől eltiltásra, 240 napi tétel, 1.000 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte és akként rendelkezett, hogy e vádlott legkorábban a szabadságvesztés büntetés fele részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

IV. r. vádlottat 81 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette, melyből 2 rendbeli kísérlet [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat], 80 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, melyből 2 rendbeli kísérlet [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] és bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt 1 év 10 hónap börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre, 2 év közügyektől eltiltásra, 240 napi tétel, 1.000 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte és akként rendelkezett, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés fele részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. E vádlottat a bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és a bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

V. r. vádlottat 16 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 16 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 1 év 5 hónap börtön végrehajtási fokozatú, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre, 300 napi tétel, 1.500 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte.

VI. r. vádlottat 11 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 12 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 1 év 4 hónap börtön végrehajtási fokozatú, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre, 300 napi tétel, 1.500 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte.

VII. r. vádlottat 19 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 19 rendbeli felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 2 év börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre, 2 év közügyektől eltiltásra, 300 napi tétel, 1.000 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte.

VIII. r. vádlottat 21 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 22 rendbeli felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 2 év börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre, 2 év közügyektől eltiltásra, 300 napi tétel, 1.000 forint napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte.

X. r. vádlottat 8 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 8 rendbeli felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 1 év börtön végrehajtási fokozatú, végrehajtásában 3

évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre, 300 napi tétel, 1.000 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte.

XI. r. vádlottat 11 rendbeli - 7 esetben felbujtóként, 4 esetben bűnsegédként - elkövetett költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 12 rendbeli - 8 esetben felbujtóként, 4 esetben bűnsegédként - elkövetett közokirat-hamisítás bűntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 1 év 5 hónap börtön végrehajtási fokozatú, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre és 300 napi tétel, 1.000 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte.

XII. r. vádlottat 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 250 napi tétel, 1.500 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte.

XIV. r. vádlottat 9 rendbeli - 2 esetben bűnsegédként, melyből 1 eset kísérlet, és 7 esetben felbujtóként elkövetett - költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 9 rendbeli - 2 esetben bűnsegédként, melyből 1 eset kísérleti szakban maradt, 7 esetben felbujtóként elkövetett - közokirat-hamisítás bűntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 1 év 4 hónap börtön végrehajtási fokozatú, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre, és 300 napi tétel, 1.000 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte.

XV. r. vádlottat 8 rendbeli - 2 esetben bűnsegédként, melyből 1 eset kísérleti szakban maradt, 6 esetben felbujtóként elkövetett - csalás bűntette [az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont és az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont], valamint 8 rendbeli - 2 esetben bűnsegédként, melyből 1 rendbeli kísérleti szakban maradt, 6 esetben felbujtóként elkövetett - közokirat-hamisítás bűntette [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont] miatt mint többszörös visszaesőt 1 év 5 hónap börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre, 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

XVI. r. vádlottat 3 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 3 rendbeli felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás bűntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 6 hónap börtön végrehajtási fokozatú, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte.

XVII. r. vádlottat 9 rendbeli - 5 esetben bűnsegédként, 4 esetben felbujtóként elkövetett - költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 9 rendbeli - 5 esetben bűnsegédként, 4 esetben felbujtóként elkövetett - közokirat-hamisítás bűntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 1 év börtön végrehajtási fokozatú, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte.

XX. r. vádlottat 13 rendbeli - 1 esetben bűnsegédként, 12 esetben felbujtóként elkövetett - költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 13 rendbeli - 1 esetben bűnsegédként, 12 esetben felbujtóként elkövetett - közokirat-hamisítás bűntette [Btk.

342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 1 év 4 hónap börtön végrehajtási fokozatú, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte.

XXVI. r. vádlottat felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 2 évi időtartamra próbára bocsátotta.

XXVII. r. vádlottat 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

XXIX. r. vádlottat felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

XXXIII. r. vádlottat 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

XXXIV. r. vádlottat 10 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 10 rendbeli felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 1 év 8 hónap börtön végrehajtási fokozatú, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre és 300 napi tétel, 1.000 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte.

XXXV. r. vádlottat felbujtóként elkövetett csalás büntette [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont] és felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont] miatt mint többszörös visszaesőt 8 hónap, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre ítélte és megállapította, hogy pártfogó felügyelet alatt áll.

XXXVI. r. vádlottat 2 rendbeli - 1 esetben bűnsegédként, 1 esetben felbujtóként elkövetett - költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 2 rendbeli - 1 esetben bűnsegédként, 1 esetben felbujtóként elkövetett - közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

XXXVII. r. vádlottat 2 rendbeli - 1 esetben felbujtóként elkövetett - költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] és 2 rendbeli - 1 esetben felbujtóként elkövetett - közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

XXXIX. r. és XL. r. vádlottakat 2 rendbeli - 1 esetben bűnsegédként elkövetett - költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

XLII. r. vádlottat költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

XLIII. r. vádlottat 2 rendbeli - 1 esetben kísérleti szakban maradt - költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli - 1 esetben kísérleti szakban maradt - közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

XLIV. r. vádlottat 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette, melyből 1 rendbeli kísérleti szakban maradt [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont], 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] és 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

XLVI. r. vádlottat 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt;

XLVII. r. vádlottat 2 rendbeli - egy esetben kísérletként, egy esetben bűnsegédként elkövetett - költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont], bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] és hamis magánokirat felhasználása vétségének kísérlete [Btk. 345. §] miatt;

XLVIII. r. vádlottat költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] 2 rendbeli közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt

személyenként 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

t XLIX. r. vádlottat 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette, melyből 1 rendbeli kísérleti szakban maradt [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, melyből 1 rendbeli kísérleti szakban maradt [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 312 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

L. r. és LI. r. vádlottakat 2 rendbeli társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntette, melyből 1 rendbeli kísérleti szakban maradt [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont], társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetének kísérlete [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] és társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának

vétsége [Btk. 345. §] miatt személyenként 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

LII. r. vádlottat társtettesként elkövetett csalás büntette [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont] és társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont] miatt, mint többszörös visszaesőt 8 hónap börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte.

LIV. r. vádlottat 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

LV. r. vádlottat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 200 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

LVIII. r. vádlottat 3 rendbeli - egy esetben felbujtóként, két esetben bűnsegédként elkövetett - költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és 3 rendbeli - egy esetben felbujtóként, két esetben bűnsegédként elkövetett - közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 200 napi tétel, 1.000 forint napi tétel összegű pénzbüntetésre ítélte.

LIX. r. vádlottat költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 8 hónap börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre, és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A fentebb felsorolt vádlottak közül V. r., dr VI. r., VII. r., VIII. r., X. r., IX., , XIV. r., XVI. r., XVII. r., XX. r., XXXIV. r., és LIX. r. vádlottak vonatkozásában – a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztések tekintetében az végrehajtás elrendelése esetére - akként rendelkezett, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra.

LX. r. vádlottat felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 200 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

LXI. r. vádlottat társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

LXIV. r. vádlottat és LXV. r. vádlottat költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és közokirat-hamisítás bűntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt személyenként 300 óra könnyű fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetésre ítélte.

Ezen túlmenően VII. r. vádlott esetében 3.275.000 forint,
VIII. r. vádlott esetében 6.885.000 forint,
X. r. vádlott esetében 2.478.000 forint,
XI. r. vádlott esetében 5.025.000 forint,
XII. r. vádlottal szemben 634.000 forint,
XIV. r. vádlottal szemben 1.600.000 forint,
XV. r. vádlottal szemben 1.600.000 forint,
XVI. r. vádlottal szemben 400.000 forint,
XVII. r. vádlottal szemben 925.000 forint,
XX r. vádlottal szemben 5.778.000 forint,
XXIX. r. vádlottal szemben 2.300.000 forint,
LIX. r. vádlottal szemben 950.000 forint erejéig vagyonekmozgást rendelt el.

A Magyar Államkincstár polgári jogi igényét elutasította.

I. r., III. r. vádlottak esetében a megjelölt ingatlanok tulajdoni hányadára elrendelt zár alá vételt feloldotta.

IV. r., V. r. és VI. r. vádlottak esetében a megjelölt ingatlanok tulajdoni hányadára elrendelt biztosítási intézkedést megszüntette.

IV. r. vádlottól lefoglalt ékszerek, LCD TV és személygépjármű lefoglalását megszüntette és azokat kiadni rendelte.

VII. r., XII. r., XIV. r., XVII. r., XXXIV. r., X. r. vádlottak esetében a megjelölt ingatlanok tulajdoni hányadára elrendelt zár alá vételt a vagyonekmozgás erejéig fenntartotta.

X. r. vádlottól lefoglalt ékszer, háztartási és elektronikus eszközök, valamint bútorok, VIII. r. vádlottól lefoglalt televízió, XX. r. vádlottól lefoglalt televíziók és háztartási gépek, valamint XI. r. vádlottól lefoglalt televízió és mosógép zár alá vételét a vagyonekmozgás erejéig fenntartotta.

Rendelkezett továbbá a lefoglalt iratok lefoglalásának megszüntetéséről és megállapította, hogy azok az iratok részét képezik.

Kötelezte a vádlottakat a felmerült bűnügyi költség megfizetésére, 4.064.263 forint összegű bűnügyi költség vonatkozásában pedig akként rendelkezett, hogy az az állam terhén marad.

II. A fellebbezések és az azokra tett észrevételek

Az elsőfokú ítélet ellen egyfelől az ügyészség jelentett be fellebbezést I. r. vádlott terhére súlyosítás érdekében, részbeni felmentése miatt megalapozatlanság okából az ítélet hatályon

kívül helyezése iránt, míg III. r., IV. r., V. r., VI. r., XI. r., XII. r., XIV. r., XV. r., XVI. r., XVII. r., XX. r., XXVI. r., XXVII. r., XXIX. r., XXXIII. r., XXXIV. r., XXXV. r., XXXVI. r., XXXVII. r., XXXIX. r., XL. r., XLII. r., XLIII. r., XLIV. r., XLVI. r., XLVII. r., XLVIII. r., XLIX. r., L. r., LI. r., LIV. r., LV. r., LVIII. r., LX. r., LXI. r., LXIV. r., LXV. r. vádlottakkal szemben a büntetés súlyosítása érdekében.

Az elsőfokú ügyész fellebbezést jelentett be LVII. r. vádlott terhére is, vele szemben vagyonekobzás intézkedés alkalmazása érdekében, mely fellebbezést a másodfokú vádhatóság visszavonta.

Az ügyészség perorvoslata indokolásában kifejtett álláspontja szerint I. r. vádlott esetében az elsőfokú bíróság által helyesen rögzített meghatározott ingatlanokhoz köthető lekérdezések időpontjából, illetve ezen időpontoknak a későbbi otthoneremtési támogatással kapcsolatban történt visszaélésekhez való segítségnyújtás tényéből, továbbá a kihallgatott tanúk vallomásai, és a ... rendszer használatával kapcsolatos irányadó jogszabályok, valamint a szerződési feltételek alapján tévesen vont következtetést a törvényszék, hogy kétséget kizáróan nem állapítható meg e vádlott büntetőjogi felelőssége a 10 rendbeli hivatali visszaélés büntette esetében. Ez a téves következtetés azonban a tényállásnak a másodfokú eljárásban ki nem küszöbölhető olyan megalapozatlanságához vezetett, mely az ítéletnek I. r. vádlott vonatkozásában történő hatályon kívül helyezését indokolja. Emellett a felmentő rendelkezés kapcsán a járásbíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget, amely álláspontja szerint a korábban hatályos Be. -1998.évi XIX.tv.- 373. § (1) bekezdés III. pontja szerinti hatályon kívül helyezési ok.

További álláspontja szerint III. r., IV. r. vádlottak esetében a kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamának lényeges felemelése, ehhez igazodóan a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamának felemelése, illetve foglalkozástól eltiltás kiszabása is indokolt.

V. r., VI. r. vádlottak vonatkozásában a kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtásának felfüggesztéséről szóló rendelkezés mellőzése, e vádlottakkal szemben közügyektől eltiltás mellékbüntetés és foglalkozástól eltiltás kiszabása szükséges a büntetési célok elérése érdekében.

XI. r., XIV. r. vádlottak esetében a büntetés végrehajtásának felfüggesztéséről szóló rendelkezés mellőzése és közügyektől eltiltás büntetés kiszabása indokolt, míg

XII. r. vádlott tekintetében pénzbüntetés helyett végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetést,

XV. r. vádlottal szemben a szabadságvesztés büntetés lényeges felemelését és közügyektől eltiltás tartamának felemelését,

XVI. r. vádlott tekintetében a szabadságvesztés büntetés tartamának lényeges felemelését,

XVII. r. vádlott tekintetében a büntetés végrehajtásának felfüggesztéséről szóló rendelkezés mellőzését, a szabadságvesztés tartamának lényeges felemelését és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabását,

XX. r. vádlott tekintetében a szabadságvesztés tartamának lényeges felemelését, a felfüggesztéséről szóló rendelkezés mellőzését és közügyektől eltiltás büntetés kiszabását,

XXVI. r. vádlott tekintetében a próbára bocsátás intézkedés helyett végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés kiszabását,

XXVII. r., XXIX. r., XXXIII. r. vádlottak tekintetében a közérdekű munka büntetés helyett végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés kiszabását,

XXIV. r. vádlott tekintetében a büntetés végrehajtásának felfüggesztéséről szóló rendelkezés mellőzését és mellékbüntetésként közügyektől eltiltás büntetés kiszabását, valamint vagyonek Kobzás intézkedés alkalmazását látta indokoltnak.

Mindezen túlmenően XXXV. r. vádlottal mint többszörös visszaesővel szemben törvénysértőnek találta a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést, melynek mellőzésére és közügyektől eltiltás büntetés kiszabására,

XXXVI. r., s XXXVII. r., XXXIX. r., XL. r. vádlottakkal szemben a közérdekű munka büntetés helyett végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés kiszabására,

XLII. r. vádlottal szemben közérdekű munka büntetés helyett végrehajtásában felfüggesztett börtönbüntetés kiszabására és 600.000 forint erejéig vagyonek Kobzás intézkedés alkalmazására,

XLIII. r. vádlott tekintetében a közérdekű munka büntetés helyett börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés, közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabására és 60.000 forint erejéig vagyonek Kobzás intézkedés alkalmazására,

XLIV. r., XLVI. r., XLVII. r., XLVIII. r. vádlottakkal szemben a közérdekű munka büntetés helyett végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés kiszabására tett indítványt.

XLIX. r. vádlott tekintetében a közérdekű munka büntetés helyett börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabását,

I L. r., LI. r., LIV. r., LV. r. vádlottak tekintetében a közérdekű munka büntetés helyett végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés kiszabását,

LVIII. r. vádlott tekintetében a pénzbüntetés helyett végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés kiszabását,

LX. r. vádlott tekintetében közérdekű munka büntetés helyett végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés kiszabását,

LXI. r. vádlottal szemben a közérdekű munka büntetés helyett börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabását,

LXIV. r. vádlottal szemben a közérdekű munka büntetés helyett börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés, valamint 550.000 forint erejéig vagyonek Kobzás intézkedés alkalmazását, míg

LXV. r. vádlott tekintetében közérdekű munka büntetés helyett börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabását látta szükségesnek.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.277/2012/16-I. számú átiratával az ügyészi fellebbezést LVII. r. vádlottal szemben a korábban hatályos Be. 357. § (2) bekezdés alapján visszavonta, illetve II. r. vádlott esetében utalt arra, hogy e vádlott halála okán a Debreceni Ítéltábla a Bf.II.332/2018/2. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az eljárást megszüntette. Egyebekben a fent rögzített vádlottak terhére bejelentett ügyészi fellebbezést részben módosítással, részben kiegészítéssel tartotta fenn.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság I. r. vádlott tekintetében abszolút eljárási szabálysértést követett el azzal, hogy indokolási kötelezettségének a II/13. tényállási pontot érintően egyáltalán nem tett eleget, mely miatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan, ami a korábban hatályos Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja szerinti abszolút hatályon kívül helyezési ok. Az indokolási kötelezettség megsértése ugyanakkor szorosan összefügg a tényállásnak a korábban hatályos Be. 351. § (2) bekezdés b) pontjának I. fordulatában megjelölt megalapozatlanságával, mely teljes körű, hiszen I. r. vádlottra vonatkozóan a 13. tényállási

pont kapcsán az elsőfokú bíróság nem állapított meg tényállást. Az abszolút eljárási szabálysértés és a megalapozatlanság I. r. vádlott valamennyi cselekményére kihatással van, esetében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése indokolt.

További álláspontja szerint a törvényszék -ezen, I. r. vádlottra vonatkozó kivételtől eltekintve- valamennyi tényállási pontot illetően eleget tett ügyfelderítési kötelezettségének, indokolási kötelezettségét is teljesítette, mérlegelési tevékenységében hibát nem vétett. A megállapított tényállás érdemben megalapozott, csupán ítéletszerkesztési szempontból adódóan az indokolási részből az ítélet 748-759. oldal első bekezdéséig terjedő részt a tényállási részbe szükséges átemelni.

Helytálló következtetést vont a fellebbezéssel érintett vádlottak bűnösségére mind a közbizalom elleni, mind a költségvetést károsító cselekmények tekintetében, és a bűncselekmények minősítése is kifogástalan, a Legfelsőbb Bíróság 3/2011. (X.14.) Büntető jogegységi határozatban írtaknak megfelelő.

A fellebbezéssel érintett vádlottak közül I. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., a X. r., XI. r., XII. r., XIV. r., XVI. r., XVII. r., XX. r., XXVI. r., XXVII. r., XXIX. r., XXXIII. r., XXXIV. r., XXXVI. r., XXXVII. r. vádlottak esetében az elsőfokú bíróság az ítélet rendelkező részében a büntetőeljárási törvényben és a Kúria 61. számú BK véleményének III/a. pontjában írtaktól eltérve nem jelölte meg, hogy a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pontja szerint minősül a cselekmény, melynek pótlása szükséges a másodfokú bíróság részéről.

További álláspontja szerint XXXIII. r. vádlott a II/73. szám alatti tényállást illetően a rábíró tevékenysége folytán felbujtó, ezért a rendelkező részben a minősítést ennek megfelelően kell megváltoztatni.

Kifejtette, hogy a büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt helyesen vette számba, de a fellebbezéssel érintett vádlottak esetében a kiszabott büntetések igen enyhék, nem szolgálják a büntetési célokat.

Ugyanakkor az ügyészi fellebbezést több fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében módosította: V. r. és VI. r. vádlottakkal szemben a kiszabott szabadságvesztés büntetés felfüggesztése próbaidejének hosszabb tartamban történő megállapítására, XXVI. r. vádlottal szemben pedig a próbára bocsátás tartamának a törvényi maximumban történő megállapítására tett indítványt. XLIX. r. vádlottal szemben a kiszabott közérdekű munka büntetést súlytalannak találta, hiszen e vádlott a cselekményét felfüggesztett szabadságvesztés büntetés próbaideje alatt követte el, amely büntetés végrehajthatósága ugyan már elévült, mindamellett kizárt vele szemben a szabadságvesztés büntetés próbaidőre történő felfüggesztése, így vele szemben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása indokolt.

XXXV. r. vádlott tekintetében kifejtette, hogy a cselekmény elkövetésekor hatályos törvény ugyan nem zárta ki a többszörös visszaeső vádlottal szemben a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának felfüggesztését, azonban e vádlottal szemben nincs olyan ok, amely ezt indokoltá tenné, így mindenképp végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása szükséges.

XLII. r. vádlott tekintetében az ügyészi fellebbezésben foglaltaktól eltérően a vagyonelkobzás alkalmazásának hiányát nem sérelmezte, így az ügyészi fellebbezést csupán a hosszabb

tartamú, végrehajtásában hosszabb próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabása érdekében tartotta fenn.

XLIII. r. és LXI. r. vádlottal szemben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására, LXIV. r. vádlott tekintetében a vagyonekobbzás alkalmazásának hiányát nem sérelmezve végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására, míg LXV. r. vádlott tekintetében szintén végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására tett indítványt.

A polgári jogi igénnyel kapcsolatosan atekintetében hozott elsőfokú döntést helytállónak találta.

További álláspontja szerint az ítéletnek a vagyonekobbzás alkalmazásával kapcsolatban rögzített okfejtése csupán részben helytálló, így az egyes vádlottakkal szemben a vagyonekobbzás alkalmazása nem felel meg az anyagi jogi rendelkezéseknek. Ezzel kapcsolatban egyfelől utalt a 69/2008. és a 95/2011. BK véleményben foglaltakra, másrészt több vádlott esetében hangsúlyozta, hogy a cselekvőségükkel érintett tényállási pontban szereplő támogatott személyeket, azaz a vevőket a határozatban kötelezte a jogosulatlanul felvett állami támogatás visszafizetésére, így a kétszeres elvonás tilalmára tekintettel bizonyos vádlottakkal szemben vagyonekobbzás nem alkalmazható. Több vádlott esetében azonban a vagyonekobbzás pontos összege az iratok alapján nem állapítható meg, így a másodfokú eljárásban a vagyonekobbzás elbírálásának mellőzése és a korábban hatályos Be. 555. § (2) bekezdése és az 570. § (1) bekezdése alapján különleges eljárás lefolytatásának van helye.

Ugyanakkor XLIII. r., XLVI. r., LXI. r., LXVII. r. vádlottak esetében megállapítható a jogosulatlan gazdagodás mértéke, azaz a vagyonekobbzás pontos összege, amely XLIII. r. vádlott esetében 900.000 forint, XLVI. r. vádlott esetében 170.000 forint, LXI. r. vádlott esetében 1.900.000 forint és LXVII. r. vádlott esetében 650.000 forint összeg erejéig vagyonekobbzásnak van helye. XLIV. r. vádlottal szemben 500.000 forint összeg erejéig vagyonekobbzás elrendelését látta szükségesnek.

A vagyonekobbzással érintett vádlottak közül a vagyonekobbzás elbírálásának mellőzésére tett indítványt XI. r., XIV. r., XXXIV. r., XII. r., XV. r., XVI. r., XVII. r., XX. r., XXIX. r., VII. r., VIII. r., X. r. vádlottak tekintetében.

Az elsőfokú ítélet ellen I. r. vádlott védője felmentés,

III. r. vádlott fellebbezése irányának megjelölése nélkül, míg védője felmentés,

IV. r. vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése,

V. r. vádlott fellebbezése irányának megjelölése nélkül, védője pedig felmentés,

VI. r. vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodszorban hatályon kívül helyezés, harmadszorban a büntetés enyhítése,

VII. r. vádlott jogorvoslatának iránya megjelölése nélkül, védője büntetés enyhítése, illetve részbeni felmentés,

VIII. r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, részben e vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítése, másodlagosan pedig a büntetés enyhítése,

X. r. vádlott védője a II/29., 50., 52., 64., 65., tényálláspontbeli cselekmények alóli felmentés – bűncselekmény hiánya okán -, a II/2., 22., 44. tényállásokban foglalt cselekvőségek bűnsegédi minőségben történő értékelése és a vagyonekobbzás mérséklése, valamint a bűnügyi költség csökkentése érdekében,

XI. r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése,
XIV. r. vádlott védője felmentés,
XV. r. vádlott védője felmentés,
XXIX. r. vádlott védője a vagyonelkobzás elengedése,
XXXIV. r. vádlott és védője a büntetés enyhítése,
LII. r. vádlott védője a büntetés enyhítése,
LIX. r. vádlott a büntetés enyhítése érdekében jelentett be perorvoslatot.

I. r. vádlott védője írásban előterjesztett beadványában a felmentés érdekében előterjesztett fellebbezését fenntartva a másodfokú vádhatóság indítványával egyetértve az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését tartotta indokoltnak. Másodlagos indítványa I. r. vádlott felmentésére irányult.

IV. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában az elsőfokú eljárásban megtartott perbeszédében foglaltakat fenntartva kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság hibásan mérlegelt, a mérlegelése során téves következtetéseket vont le, illetve számos esetben értékelést sem végzett, ami alátámasztotta volna, hogy IV. r. vádlott bárkivel szándékegységben cselekedett. Emellett a vádhatóság részéről előterjesztett, a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabására vonatkozó indítvány elutasítását kérte, hiszen IV. r. vádlott sohasem értékebecslőként járt el, foglalkozását nem használta fel a bűncselekménnyel érintett cselekmények során. Mindamellett azon költségvetési csalás büntette és közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alóli felmentésre tett indítványt, amikor volt jelen a szerződés aláírásakor. Másodlagos indítványa a vádhatóság által a büntetés súlyosítása iránt előterjesztett indítványának elutasítására irányult.

V. r. vádlott védője a felmentés érdekében bejelentett fellebbezését fenntartva, azt azzal egészítette ki, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az rögzíthető, miszerint V. r. vádlottat a csalássorozat tekintetében megtevesztették, így bűnsegédi minősége sem állapítható meg, ezért büntethetőséget kizáró ok - nevezetesen tévedés - okán V. r. vádlott felmentése indokolt. Másodlagos indítványa bizonyítottság hiánya okán történő felmentésre irányult.

V. r. vádlottnak a másodfokú eljárásba belépő meghatalmazott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontjai alapján részben megalapozatlannak találta, mely mellett az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget, ezért a Be. 609. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontjára az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére tett indítványt.

VI. r. vádlott védője fellebbezésének indokolásában részleteiben elemezte az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységét, azt alapvetően hiányosnak, illetve tévesnek tartva kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a vádon is túlterjeszkedett. Védencc felmentésére irányuló indítványa mellett másodlagosan VI. r. vádlott előzetes mentesítésére tett indítványt. Perorvoslatának indokolásában részletesen elemezte ingatlanforgalmi szakértő véleményében és tanúvallomásában foglaltakat, egyben bizonyítási indítványt terjesztett elő az ingatlanok értékének megállapítása érdekében ingatlanforgalmi szakértő kirendelése iránt.

VII. és XVII. r. vádlottak védője fellebbezésének indokolásában VII. r. vádlottnak a II/23., 59. és a 93. tényálláspontbeli cselekmények miatt emelt vádak alól történő felmentésére, másodlagosan a büntetés enyhítésére tett indítványt. XVII. r. vádlott esetében az elsőfokú ítélet helybenhagyását tartotta indokoltnak.

r VIII. r. vádlott meghatalmazott védője fellebbezésének írásban előterjesztett indokolásában az elsőfokú ítélet megváltoztatására, a kiszabott büntetés enyhítésére, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására tett indítványt.

XI. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokaiban az elsőfokú eljárásban előterjesztett védőbeszédében foglaltakra utalva elsődlegesen XI. r. vádlott felmentésére, másodlagosan a vele szemben kiszabott büntetés enyhítésére tett indítványt.

XIV. r. és XV. r. vádlottak meghatalmazott védője XIV. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítésére, e vádlottal szemben pénzbüntetés kiszabására, XV. r. vádlottal szemben pedig végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására tett indítványt.

XX. r. vádlott másodfokú eljárásba belépő meghatalmazott védője fellebbezésének indokolásában kifejtette, hogy védence terhére a költségvetési csalások esetében az egyes tényállások szerint okozott vagyoni hátrányok az elkövetési értékhatár alsó értékéhez voltak közelebb, mely tény az elsőfokú bíróság elmulasztotta enyhítő körülményként figyelembe venni. Ugyanakkor egyetértett az ügyészi indítványban írtakkal abban a körben, miszerint a vagyonekobbzás alkalmazásának mellőzése indokolt, hiszen nem lehet pontosan megállapítani a vagyonekobbzás alá eső érték nagyságát. Fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatására, a kiszabott büntetés enyhítésére, másodlagosan a súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezést alaptalannak minősítve az elsőfokú ítélet helybenhagyására, harmadlagosan a vagyonekobbzás mellőzésére tett indítványt.

XXXIII. r. és LVIII. r. vádlott tekintetében a kirendelt védőjük az elsőfokú ítélet helybenhagyását találta indokoltnak.

XXXVI. r., XLII. r., XLIII. r., XLIV. r. és XLVI. r., valamint LV. r. vádlottak kirendelt védője az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

LII. r. vádlott kirendelt védője a büntetés enyhítését célzó fellebbezést továbbra is fenntartva méltányosabb, enyhébb büntetés kiszabását tartotta szükségesnek.

III. A felülbírálat

Az elsőfokú bíróság a tárgyalást még a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban korábbi Be.) alapján folytatta le, azonban a másodfokú felülbírálatra a 2018. július hó 1. napjától hatályos 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 868. § (1) bekezdésében írt hatályszabály alkalmazásával az új eljárási törvény alapján került sor annak rögzítésével, hogy a Be. 870. § (1) bekezdése értelmében a törvény hatálybalépésekor

folyamatban lévő büntetőeljárásban az azt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmények akkor is érvényesek, ha ezt a Be. másként szabályozza.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján – eltérő törvényi rendelkezés hiányában – teljes terjedelemben felülbírálta. Ennek megfelelően az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmények minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett (teljes revízió).

A Be.-ben is a főszabály a teljes felülbírálat, azonban a törvény a korlátozott fellebbezéshez igazodva megteremti a részleges revíziót büntetőjogi főkérdésekben (például szankció) is. Jelen esetben a perorvoslat több fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében a büntetés súlyosítását vagy enyhítését célozta, ugyanakkor az elsőfokú eljárásban a bíróság a Be. hatályba lépése előtt nyilvánvalóan nem oktathatta ki a fellebbezésre jogosultakat a korlátozott fellebbezésre és annak következményeire, ezért a korlátozott felülbírálatnak eljárási akadálya volt, ami kötelezően teljes revíziót vont maga után még azon vádlottak esetében is, akik tekintetében csupán a büntetés kiszabását vagy az intézkedés alkalmazását illetően került sor perorvoslat előterjesztésére.

A Debreceni Ítéltábla a fellebbezések elintézésére az ügyet a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésre tűzte ki, és a Be. 590. § (9) bekezdése alapján az ítéletnek csak a fellebbezéssel érintett vádlottakra vonatkozó részét bírálta felül, mely felülbírálat a már fentebb kifejtettek szerint teljes körű volt.

A megtartott nyilvános ülésen a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség képviselője a fentebb rögzített indítványát fenntartotta, ugyanakkor azt az időközben hatályba lépett új büntetőeljárási törvény rendelkezéseinek megfelelően az alábbiak szerint pontosította: Álláspontja szerint I. r. vádlott esetében a Be. 592. § (1) bekezdésének a) pontjában írt teljes megalapozatlansági ok állapítható meg a II/13. tényállási pontot illetően, míg az I. tényállás alatt szereplő 10 rendbeli hivatali visszaélés büntette tekintetében történő felmentő rendelkezés vonatkozásában a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontjában írt részleges megalapozatlanság áll fenn, mivel az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett. E téves következtetés a másodfokú eljárásban a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján helyes ténybeli következtetés útján kiküszöbölhető.

Minderre tekintettel I. r. vádlott tekintetében a II/13. pontbeli tényállás alatti cselekmény tekintetében a Be. 610. § alapján teljes megalapozatlanság okából a Be. 609. § (1) és (2) bekezdés d) pontja szerinti eljárási szabálysértés okán az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására történő utasítására, míg a Be. 606. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megalapozatlansága kiküszöbölését követően az elsőfokú ítélet megváltoztatására, I. r. vádlott bűnösségének 10 rendbeli, a Btk. 305. § a) pontjába ütköző hivatali visszaélés büntetében történő megállapítására, a vele szemben kiszabott szabadságvesztés hosszabb tartamban való megállapítására, a büntetés próbaidőre történő felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzésére, mellékbüntetésként közügyek gyakorlásától történő eltiltásra, valamint annak rögzítésére tett indítványt, hogy e vádlott a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra.

A másodfokú vádhatóság képviselője a fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében az írásban benyújtott indítványában foglaltakat változatlanul fenntartotta azzal, hogy az utólagos vagyonek Kobzárásra történő hivatkozás jogszabályi helyeként a Be. CVI. Fejezet szerinti eljárás mellett a Be. 819. § (2) bekezdés b) pontját hívta fel, míg az elsőfokú ítéletnek az ügyészi fellebbezésben és a másodfokú vádhatóság átiratában rögzítettek szerinti megváltoztatására vonatkozó indítvány jogszabályi hivatkozásaként a Be. 606. § (1) bekezdést jelölte meg.

I. r. vádlott meghatalmazott védője perbeszédét az ítéltáblához 2018. november hó 15. napján érkezett beadványában (27. sorszám) foglaltakkal egyezően adta elő. Ebben rögzített álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az I. tényállási pont tekintetében helyesen állapította meg ítéletében, miszerint a rendelkezésre álló adatok, az önkormányzat rendszeréhez szükséges felhasználási naplója alapján kétséget kizáróan nem nyert megállapítást, s nem lehet pontosan meghatározni, hogy pontosan kinek a részéről történt a lekérdezés a rendszertől. Arra vonatkozóan sem került egyetlen terhelt, eladó vagy vevő részéről nyilatkozat megtételére, miszerint I. r. vádlott kért volna le tulajdoni lapot vagy arra utasított volna bárkit az ügyintézésrel foglalkozó dolgozók köréből.

A II. tényállási pont tekintetében hangsúlyozta, hogy a és főleg az -nek jelentős szerepe volt az egész ügyletben, hiszen nekik kellett volna ellenőrizni az otthonteremtési támogatás igénybeviteléhez a vevők részéről szükséges feltételek meglétét, majd a költözést és a lakcímre való bejelentkezést. A rendelkezésre álló bizonyítékok és adatok alapján egyértelműen az állapítható meg, hogy I. r. vádlott a számára irányadó jogszabályok betartása mellett a jegyzői feladatait szakmailag megalapozott módon végezte el. Amennyiben bűncselekményt követett volna el, úgy e cselekmény az elbíráláskor már olyan csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy büntetés kiszabása szükségtelen és méltánytalan.

A közokirat-hamisítás büntette körében a bizonyítás egyértelművé tette, hogy az adó- és értékbizonyítványban szereplő forgalmi értékek megfeleltek a kiállításkori értékviszonyoknak, a jegyző részére semmilyen jogszabály nem írt elő kötelezettséget a helyszíni szemle lefolytatására. A hatósági bizonyítvány a jogszabályi rendelkezéseknek megfelel, annak tartalma így nem lehet valótlan. Hangsúlyozta, hogy I. r. vádlott nem nyújtott segítséget a költségvetési csalás elkövetésében, közokiratot nem használt fel, nem hamisított meg, az okiratok valóságtartamát nem állt módjában vizsgálni.

Elsődleges indítványa a másodfokú vádhatóság indítványához csatlakozván a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezésére, másodlagos indítványa pedig I. r. vádlott felmentésére irányult.

III. r. vádlott meghatalmazott védője az elsőfokú eljárásban beszerzett szakértői véleményekben foglalt megállapításokat kifogásolva kifejtette, miszerint az nem képezheti a tényállás alapját, mivel pedig más egyéb értékelhető szakvélemény nem áll rendelkezésre, így az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül kell helyezni. Kifogásolta azt is, miszerint a nyomozás során a szakértőt kirendelő határozatban a szakértő vizsgálat tárgyává 174 darab ingatlant tettek, a kirendelésben azonban körülbelül 10 darab ingatlan kétszer szerepel, ugyanakkor számos ingatlan tekintetében nincs kirendelő végzés, számos ingatlan nem szerepel a nyomozó hatóság határozatában, melynek ellenére a szakértő szakvéleményeket készített ezen ingatlanok tekintetében is, így a szakértő törvényes felhatalmazás nélkül járt el. Sérelmezte tanúvallomásaiban foglaltakat kifogásolva azt, hogy az elsőfokú bíróság kizárt szakértői véleményre hivatkozott az ítéletében, amely szintén hatályon kívül helyezési ok.

További álláspontja szerint III. r. vádlott által készített jelentés a bűncselekmény elkövetéséhez alkalmatlan eszköznek minősül, hiszen nem is értékbecslés készült a részéről,

hanem egy vagyonértékelési jelentés. III. r. vádlott részéről az .. által rendelkezésre bocsátott adatok alapján saját szakmája szempontjából nem volt elvárható, hogy más értéket állapítson meg, mint ami ezen adatokban szerepel. Védenccé esetében maximum negligencia merülhet fel, amely gondatlanság nem eredményezheti egyik bűncselekmény esetében sem a bűnösség megállapítását, mivel a költségvetési csalás csupán szándékosan valósítható meg. III. r. vádlott nem tudott a bűncselekmény elkövetéséről, nem is állapítható meg a rendelkezésre álló bizonyítékokból, hogy szándéka a bűncselekmény elkövetésére irányult, hogy bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújtott, így büntetőjogi felelőssége nem is állapítható meg, ekként bűncselekmény hiányában felmentése indokolt.

Harmadlagos indítványa a büntetés enyhítésére irányult tekintettel védenccé büntetlen előéletére, s az ítélet belső arányosságát, valamint a nagyfokú időmúlást figyelembe véve

IV. r. vádlott védője 2018. november hó 7. napján a másodfokú bírósághoz érkezett beadványában (16. sorszám) foglaltakkal egyezően adta elő perbeszédét az abban foglaltakat fenntartva. Kifejtette, miszerint mind a költségvetési csalás büntette, mind a közokirat-hamisítás büntette kapcsán az elsőfokú bíróság téves következtetést vont le, mely mellett indokolási kötelezettségének sem tett eleget. Az indokolási kötelezettség nem teljesítése kapcsán hangsúlyozta, hogy számos tényállási pont vonatkozásában az elsőfokú bíróság ugyan indokolásában rögzítette, hogy ki, s mit mondott az eljárás során, de értékelést nem végzett. Az elsőfokú bíróság mérlegelése során téves következtetéseket vont le, mérlegelése emellett hibás is, így az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, a költségvetési csalás büntette és azon közokirat-hamisítás büntette alól történő felmentésre tett indítványt, amikor volt jelen a szerződés aláírásakor. Egyébiránt az ügyész által előterjesztett, a büntetés súlyosítását célzó - a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabására vonatkozó - indítvány elutasítását tartotta indokoltnak a fennálló és az elsőfokú bíróság által értékelt enyhítő és súlyosító körülményekre tekintettel.

V. r. vádlott védője a másodfokú bírósághoz 2018. november hó 6. napján érkezett írásbeli beadványában (15. sorszám) egyezően adta elő perbeszédét, melynek lényege szerint az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az állapítható meg, hogy V. r. vádlottat a csalássorozat tekintetében megtévesztették, mivel az adásvételi szerződést készítő ügyvédnek nem feladata a szerződés megkötése után annak ellenőrzése, hogy a szerződő felek a későbbiekben az abban foglaltaknak eleget tettek-e. Perbeszédében fenntartotta a 2018. november hó 20. napján írásban előterjesztett beadványában (35. sorszám) alatt foglaltakat is, így azzal egyezően az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására történő utasítására tett indítványt hivatkozással arra, hogy az ítélet indokolásának hiányossága lényeges hatással volt a bűnösség megállapítására és a bűncselekmény minősítésére.

Hangsúlyozta továbbá, hogy az adásvételi szerződés, az abban foglalt vételár is több szűrőn-önkormányzat, értékbecslő - ment keresztül, melynek során egyik érintett fél sem jelezte, hogy a vételár nem valós. V. r. vádlott bűnsegédi minősége nem állapítható meg, hiszen annak feltétele, hogy a bűnsegéd tudata a tettesi alapcselekményt átfogja, így büntethetőséget kizáró ok – tévedés – okán V. r. vádlott felmentése indokolt, míg másodlagosan V. r. vádlott bizonyítottság hiányában történő felmentésére tett indítványt.

..... VI. r. vádlott védője perbeszédében a korábbi beadványában, illetőleg perbeszédében foglaltakat megismételve - emellett utalván az I. tényállási pont vonatkozásában rendelkezésre álló vallomásokban foglaltakra-hangsúlyozta, hogy VI. r. vádlott nem ismerte

az adásvételi szerződésben szereplő ingatlanokat, így azok valóságos forgalmi értékét sem. Az önerő megléte kapcsán a lefolytatott bizonyítási eljárás során az érintett vevők mint vádlottak ellentmondásosan nyilatkoztak, de legtöbbször az derült ki, hogy valótlan nyilatkozatuk ellenére előre megbeszélték, hogy az ügyvédnek mindenképpen azt kell mondani, hogy az önerő kifizetésre került. VI. r. vádlott ezért nem tudta és nem is tudhatta, hogy a szerződések kizárólag az otthonteremtési támogatás jogosulatlan felvétele céljából készültek, hiszen a szerződő felek nem tárták fel valós szándékaikat. Utalván a Debreceni Ítéltábla egyik korábbi ítéletében rögzítettekre, hangsúlyozta, hogy az ügyvéd sem a felek vagyoni viszonyai, sem a felek szándékai tekintetében nem folytathat nyomozást, e vonatkozásban kizárólag a felek nyilatkozataira, illetőleg az általa ismert tényekre, adatokra támaszkodhat.

Mindebből következően VI. r. vádlott felmentése indokolt elsősorban bűnösség hiányában, másodlagosan bizonyítékok hiányában. Egyebekben hangsúlyozta, hogy az-nek és a ...-nak volt jogszabályi kötelessége megakadályozni, illetve feltárni a szabálytalanságokat.

Végezetül a büntetés kiszabása körében utalt arra, hogy az elsőfokú ítélet kihirdetése óta ismét másfél év telt el, VI. r. vádlott közel 10 év óta áll büntetőeljárás hatálya alatt, nincs olyan büntetési cél, ami a felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását indokolná, hiszen ez VI. r. vádlott esetében azt jelentené, hogy az ügyvédi tevékenységét az ügyvédi törvényben foglaltak miatt nem folytathatná.

..... VII. r. vádlott védője perbeszédében a 2018. november hó 10. napján a másodfokú bírósághoz érkezett beadványában (21. sorszám) foglaltakkal egyezően elsődlegesen VII. r. vádlottnak a II/23., 59. és a 93. tényállási pontban rögzített bűncselekmények miatt emelt vád alóli felmentését, másodlagosan a vele szemben kiszabott büntetés enyhítését, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését indítványozta.

..... XVII. r. vádlott védőjeként a szintén a 2018. november hó 10. napján 21. sorszám alatt előterjesztett beadványában foglaltakat megismételve az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

.... VIII. r. vádlott meghatalmazott védője 2018. november hó 26. napján a másodfokú bírósághoz érkezett 45. sorszám alatti beadványában foglaltakkal egyezően az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, VIII. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítésére, a vele szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére tett indítványt.

... X. r. vádlott védője a II/29., 50., 52., 64., 65. számú tényállási pontokban foglalt cselekmények miatt emelt vád alóli felmentésre, míg a II/2., 22., 44. tényállási pontokkal érintett cselekmények tekintetében X. r. vádlott cselekvőségének bűnsegédként történő megállapítására irányuló fellebbezésének indokolásában foglaltakat fenntartotta. Emellett a vagyoneklobzás mellőzésére vonatkozó fellebbeviteli főügyészési indítványban foglaltakkal való egyetértését fejezte ki.

A büntetés kiszabását illetően nyomatékos enyhítő körülményként kérte figyelembe venni a rendkívüli időmúlást, az elkövetéskori büntetlen előéletet, X. r. vádlott személyében bekövetkezett pozitív változást, példamutató magatartását, így indítványa X. r. vádlottnak a II/22., 50., 52., 64., 65. számú tényállási pontokkal érintett cselekmények miatt emelt vád alóli felmentésre irányult elsősorban bűnösség, másodlagosan bizonyítottság hiányában. Emellett a II/2., 29., 44. tényállási pontok vonatkozásában X. r. vádlott bűnsegédi

minőségének megállapítására, összességében a vele szemben kiszabott büntetés enyhítésére, közérdekű munka kiszabására, illetve az elsőfokú bíróság által megállapított bűnügyi költség mérséklésére tett indítványt.

.... XI. r. vádlott védője a 2018. november hó 19. napján előterjesztett beadványában (29. sorszám) írt indítvánnyal egyezően az elsőfokú ítélet megváltoztatására, XI. r. vádlott felmentésére, másodlagosan a kiszabott szabadságvesztés tartamának és a próbaidő tartamának enyhítésére tett indítványt.

.... XXXIII. r. vádlott védőjeként a 2018. november hó 19. napján a másodfokú bírósághoz érkezett beadványában (30. sorszám) foglaltakkal egyezően az ügyész által a büntetés súlyosbítását célzó fellebbezés elutasítására, az időközben bekövetkezett további időmúlás figyelembe vétele mellett az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

LVIII. r. vádlott védője a 2018. november hó 19. napján az ítéltáblához érkezett írásbeli beadványában (31. sorszám) foglaltakkal egyezően az ügyészi fellebbezés elutasítására, az időközben bekövetkezett további időmúlás figyelembe vétele mellett az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

XII. r. vádlott kirendelt védője a büntetés súlyosítását célzó ügyészi fellebbezés elutasítása mellett az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását tartotta indokoltnak.

XIV. r. és XV. r. vádlottak védője a büntetés enyhítését célzó fellebbezését mindkét vádlott tekintetében fenntartotta, mely indítványa tekintetében a 2018. november hó 10. napján írásban előterjesztett beadványában (22. sorszám) foglaltakra utalva XIV. r. vádlottal szemben pénzbüntetés, XV. r. vádlott esetében végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztés kiszabására tett indítványt a számos enyhítő körülményre tekintettel.

XVI. r. vádlott kirendelt védője perbeszédében az ügyész által előterjesztett, a büntetés súlyosítását célzó fellebbezés elutasítása mellett az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

XXVI. r., XXVII. r., XXXV. r., XL. r., XLVII. r., XLIX. r., L. r., LI. r., LIV. r., LIX. r. és LX. r. vádlottak kirendelt védője a K LIX. r. vádlott tekintetében előterjesztett, a kiszabott büntetés enyhítését célzó fellebbezését változatlanul fenntartotta, míg a többi vádlott tekintetében az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

n XX. r. vádlott meghatalmazott védője a másodfokú bírósághoz 2018. november hó 20. és 22. napján érkezett, ugyanazon tartalmú beadványaiban foglaltakat fenntartva elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatására, XX. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítésére, másodlagosan az ügyészi fellebbezés elutasítása mellett az elsőfokú ítélet helybenhagyására, harmadlagosan a vagyonekbevonás mellőzésére tett indítványt.

A büntetés enyhítését célzó fellebbezésével kapcsolatosan a már számos alkotmánybíróági határozatban kifejtettek nyomán hangsúlyozta, hogy a rendkívüli időmúlás igen nyomatékos enyhítő körülmény, illetőleg további enyhítő körülményként kérte figyelembe venni az

elkövetési értékhatárt, a személyi körülmények tekintetében pedig azt, hogy XX. r. vádlott felesége meghalt, így védenca egyedül neveli kiskorú gyermekeit.

XXIX. r. vádlott kirendelt védője a vagyonekobbzás mellőzése érdekében előterjesztett fellebbezést változatlanul fenntartva egyetértését fejezte ki a másodfokú vádhatóság ugyanezen indítványt célzó átiratában írtakkal. Ugyanakkor a büntetés súlyosítására irányuló fellebbezést megalapozatlannak találta, így a büntetés tekintetében az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

XXXIV. r. vádlott kirendelt védője a büntetés enyhítését célzó perorvoslatát változatlanul fenntartva egyben az ügyész súlyosítását célzó fellebbezésének elutasítását tartotta indokoltnak. A büntetés enyhítését célzó indítványa körében azon rendkívüli időmúlást kérte figyelembe venni, miszerint védenca több mint 10 éve áll ezen büntetőeljárás hatálya alatt, emellett pedig személyi körülményei kedvezőek, hiszen jelenleg dolgozik.

XXXVI. r., XLII. r., XLIII. r., XLIV. r., XLVI. r., LII. r. és LV. r. vádlottak kirendelt védője LII. r. vádlott tekintetében bejelentett, e vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítését célzó fellebbezését változatlanul fenntartotta, míg a többi vádlott tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

XXXIX. r. és XLVIII. r. vádlottak kirendelt védője a büntetés súlyosítását célzó ügyészi fellebbezés elutasítására tett indítványt mindkét vádlott tekintetében. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket feltárta, azokat megfelelően értékelte, a kiszabott büntetések kellő visszatartó erővel bírnak és a belső arányosság követelményeinek is megfelelnek, ekként az elsőfokú ítélet helybenhagyása indokolt.

LXI. r., LXIV. r. és LXV. r. vádlottak kirendelt védője a büntetések súlyosbítását célzó ügyészi perorvoslat elutasítása mellett az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A vádlottak közül a nyilvános ülésen III. r. vádlott az utolsó szó jogán védője által elmondottakhoz való csatlakozását fejezte ki.

IV. r. vádlott védelmében ártatlanságát hangsúlyozta bűncselekmény hiányában történő felmentésére tett indítványt. IV.r. vádlott megismételte az elsőfokú eljárás során előterjesztett vallomásaiban foglaltakat, emellett sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a nyomozó hatóság munkáját, azt, hogy a főnyomozó milyen durva hangnemet engedett meg vele szemben. A nyomozás során a vádlottak által leírt nyilatkozatok ellentmondásosak, hiteltelenek. Hangsúlyozta, hogy előzetes letartóztatásából történő szabadulását követően semmilyen ingatlannal kapcsolatos tevékenységet nem végzett, alkalmi munkákból élt, majd miután házastársa meghalt, az ő nagynénjét ápolja 2014.év óta gyámhivatali kirendelés alapján mint kirendelt gondnok, így csupán ápolási díj jövedelemben részesül, mely mellett éjszakai munkákat végez.

V. r. vádlott védelmében, illetve az utolsó szó jogán hangsúlyozta, hogy csupán segítséget nyújtott az érintetteknek azért, hogy új lakásba költözzenek, melyet több vádlott vallomása is alátámasztott. Haszna nem származott ebből, büntetésének jelentős enyhítését kérte.

VII. r. vádlott utolsó szó jogán védője által elmondottakhoz való csatlakozását fejezte ki.

r VIII. r. vádlott megbánását hangoztatta, és méltányos büntetés kiszabását kérte.

XI. r. vádlott a büntetés enyhítését kérte hivatkozással arra, hogy két kiskorú gyermeket nevel, ezen cselekmény előtt, illetve azt követően sem követett el bűncselekményt.

XLIX. r. vádlott megbánását hangoztatta, míg LI. r. vádlott a büntetés enyhítését kérte.

LX. r. vádlott utolsó szó jogán megbánását fejezte ki az elkövetett cselekmény miatt.

III.1. Az eljárásjog revíziója, az indokolási kötelezettség teljesítése

A másodfokon eljáró ítéltábla a felülbírálat során azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság az ügy nagyságrendjéhez képest is az eljárását a reá vonatkozó eljárási szabályok betartásával folytatta le. A nagyszámú vádlott vonatkozásában a több évig elhúzódó eljárása során olyan eljárási szabálysértést nem valósított meg, ami az érdemi felülbírálatot kizárná.

Az elsőfokú bíróság tehát nem vétett sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív perjogi hibát, amely a bizonyítás törvényességét érintené vagy az érdemi felülbírálatot kizárná, így I. r. vádlott tekintetében bejelentett, az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését célzó ügyészi perorvoslat, illetőleg az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének hiányára vonatkozóan V. r. vádlott védelmében előterjesztett perorvoslat eredményre nem vezetett.

Több védő, illetve az ügyész hivatkozott az indítványában arra, hogy a bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett eleget, ami a korábban hatályos Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértést eredményezett. Mindamellet a másodfokú vádhatóság képviselője az ítéltábla által tartott nyilvános ülésen előadott perbeszédében kifejtette, miszerint a jelenleg hatályos büntetőeljárási törvény rendelkezései szerint I. r. vádlottra vonatkozóan tett indítványában a II/3. tényállást érintően hivatkozott ok már nem abszolút eljárási szabálysértést alapoz meg, hanem a Be. 609. § (1), (2) bekezdés d) pontjában megjelölt relatív eljárási szabálysértés. Azonban mivel e vádlottal szemben a bíróság nem állapított meg tényállást, amely a Be. 592. § (1) bekezdés a) pontjában írt teljes megalapozatlansági okot eredményezett, így a Be. 610. §-a és a Be. 609. § (1), (2) bekezdés d) pontja szerinti okból az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése indokolt e tényállási pontot érintően.

Ami az indokolási kötelezettség nem, vagy nem kellő teljesítését illeti, a Kúria az 1/2007. BK vélemény c) pontja a korábban hatályos Be. 373. § (1) bekezdés III. pont a) és b) alpontjához

fűzött értelmezésének 2. pontjában kifejtette, hogy az indokolási kötelezettség megsértése fűződhet ténykérdésekhez és jogkérdésekhez.

A ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértése egyrészt nem azonos a megalapozatlanság kérdésével, másrészt akkor tekinthető elmulasztottnak, ha „nem állapítható meg belőle mire alapította a bíróság a döntését”.

A jogi indokolási kötelezettség megsértése hasonlóképpen akkor áll elő, ha „nem állapítható meg belőle még jogi következtetés útján sem, hogy milyen jogszabályon alapul valamely büntetőjogi főkérdésben hozott döntés”. A jogi indokolási kötelezettség feltétlen hatályon kívül helyezéshez vezető megsértéséről lehetett szó abban az esetben is, mikor az indokolás teljes egészében ellentétben állt a rendelkező résszel [Kúria 1. BK vélemény a) pont].

Ennek megfelelően alakult az ítélezési gyakorlat is. Az indokolási kötelezettség megszegése csak akkor eredményezett a korábban hatályos eljárás törvény szerint feltétlen hatályon kívül helyezést és felülvizsgálatot is megalapozó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása tény- vagy jogkérdés tekintetében oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg a bíróság mire alapozta döntését (EBH 2011. 2387., EBH 2010. 2210., BH 2013. 10.).

Az indokolási kötelezettség a korábban hatályos Be. rendelkezései szerinti abszolút hatályon kívül helyezésre okot adó megsértése nem volt megállapítható, ha az ügydöntő határozatból kitűnt az eljárási bíróságnak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját – a bűnösséggel, a minősítéssel, a büntetéssel, intézkedéssel kapcsolatban – mire alapozta.

A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának támadása. Másként fogalmazva indokolási kötelezettség elmulasztása címén a bizonyítékok értékelése nem támadható (BH 2013.10. Kúria Bfv.III.439/2014/8.).

A Debreceni Ítéltábla megállapította, hogy a hivatkozott eljárási jogsértés, ami a határozat hatályon kívül helyezését eredményezte volna, nem valósult meg.

A jelenleg hatályos Be. 609. § (1), (2) bekezdés d) pontja szerinti, az indokolási kötelezettség hatályon kívül helyezést eredményező megsértése nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozatból kitűnik az eljárási bíróság tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját a bűnösséggel, a minősítéssel, a büntetéssel kapcsolatban mire alapozta.

A korábban hatályos Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontjában megjelölt eljárási szabálysértés pedig csupán akkor volt megállapítható, ha a bíróság a büntetőjogi főkérdésekben (bűnösség, jogi minősítés, büntetés kiszabása) olyan mértékben mulasztotta el indokolási kötelezettségét, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan volt (Legfelsőbb Bíróság Bfv.II.603/2008/10.). Az adott ügyben viszont ez sem volt megállapítható.

Az első fokon eljárási bíróság a büntetőjogi főkérdések tekintetében indokolási kötelezettségét maradéktalanul teljesítette, a fellebbezéssel érintett vádlottak felelősségét alátámasztó bizonyítékok körében számot adott a bűnösség megállapításául szolgáló bizonyítékokról és azok értékelésével, illetőleg mérlegelésével kapcsolatos tevékenységéről. A törvényszék a

szükséges és elégséges mértékben eleget tett az indokolási kötelezettségének, a vádhoz kötöttség keretein belül lefolytatott bizonyítása alapján állapította meg a történeti tényállást. A bizonyítékokat számba vette, egyenként és összességében értékelte, az alkalmazott anyagi és eljárásjogi szabályhoz vezető következtetéseit, azaz a jogi álláspontját is felvázolta.

Ítéletének indokolásában a vádlottak bűnösségét megalapozó, illetve a büntetőjogi felelősség alóli mentesülésüket is alátámasztó bizonyítékok értékelésére és mérlegelésére vonatkozó tevékenységével kapcsolatos okfejtés összességében elegendő volt a logika szabályainak betartásának a fellebbvitel során történő ellenőrzéséhez, így az indokolás kisebb hiányosságai önmagukban hatályon kívül helyezést nem eredményezhettek. Emellett a később kifejtettek értelmében a másodfokon eljáró vádhatóság által hivatkozott a II/13. tényállási pontot érintő teljes megalapozatlanság sem áll fenn.

A bírói gyakorlat következetes és töretlen abban, hogy ha az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelési, mérlegelési tevékenységéről a felülbírálat során ellenőrizhető módon számot adott, akkor az indokolási kötelezettségét teljesítette (BH 2009.139.). A törvényszék okfejtése minden releváns tekintetben követhető, ezáltal ellenőrizhető volt, a felülbírálathoz szükséges mértékben eleget tett indokolási kötelezettségének.

III.2. A tényállás megalapozottsága és a bizonyítékok értékelése

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének alapvetően eleget tett, azonban a megállapított tényállás részben hiányos és iratellenes (Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pont), másrészt az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből további tényekre egyes tényállási pontok tekintetében helytelenül következtetett [Be. 592. § (2) bekezdés d) pont], mely miatt az ítélet részben megalapozatlan.

E megalapozatlanság csupán részleges és kevésbé súlyos, ezért a másodfokú eljárásban a Be. 593. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében az ügyiratok tartalma alapján, illetve helyes ténybeli következtetés útján kiküszöbölhető volt.

Az ítéltábla a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában elsőként az ítélet személyi részének helyesbítését, illetve kiegészítését látta indokoltnak, mivel a fellebbezéssel érintett vádlottak közül egyes vádlottak újabb elítéltetéseinek feltüntetése, míg más vádlottak tekintetében pedig az elsőfokú ítéletben rögzített elítéltetések mellőzése vált szükségessé. Az utóbbiakat tekintve ugyanis az egyes elítéltetések az erkölcsi bizonyítványokban kezelt adatok nyilvántartási idejének eltelte miatt nem szerepelnek, azok tehát figyelembe nem vehetők.

A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú ítélet tényállás személyi részét az alábbiak szerint helyesbítette és egészítette ki:

- VIII. r. vádlott esetében az ítélet 88. oldalán feltüntetett két elítéltetést mellőzte.
- XV. r. vádlott esetében az ítélet 91. oldalának második bekezdéséből a Szolnoki Városi Bíróság 4.B.1053/2008/33. számú és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 1.Bf.425/2010/3. számú határozataival érintett elítéltetést mellőzte.

- XVI. r. vádlott tekintetében az ítélet 91. oldalán a Szolnoki Városi Bíróság 5.Bk.559/2010/2. számú határozatára történő utalást mellőzte.

- XXIX. r. vádlottat az elsőfokú ítélet kihirdetését követően a Szolnoki Járásbíróság a 2018. július hó 5. napján jogerős 12.B.275/2018/17. számú ítéletével társadalombiztosítási, szociális és más jóléti juttatással visszaélés vétsége és 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt 216.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Elkövetési idő: 2011. augusztus 15.-2015. január 31.

- XXXV. r. vádlott részben előzetes fogvatartása, részben jogerős szabadságvesztésének töltése okán az előéleti adatait illetően 2006. március hó 8.-2009. február hó 14.-2009. szeptember hó 21.-október 6., 2009. november hó 16.-2012. március hó 13. között volt büntetés-végrehajtási intézetben.

XXXV. r. vádlottnak az ítélet 98. oldalán feltüntetett elítéltetései közül a Szolnoki Járásbíróság 2014. november hó 11. napján kelt 7.Bpk.260/2014/14. számú összbüntetési ítélete a Szolnoki Törvényszék 1.Bpkf.19/2015/2. számú határozatával helyesen 2015. január hó 22. napján emelkedett jogerőre.

XXXV. r. vádlottat utóbb a Karcagi Járásbíróság a 2016. július hó 22. napján kihirdetett 2.B.133/2013/152. számú ítéletével - amely a Szolnoki Törvényszék 9.Bf.136/2017/19. számú határozatával 2017. május hó 16. napján emelkedett jogerőre- mint többszörös visszaesőt rablás büntette, személyi szabadság megsértésének büntette, súlyos testi sértés büntette és lopás vétségének kísérlete miatt 7 év 4 hónap fegyház végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte. Jelenleg ezen büntetését tölti. Elkövetési idő: 2012. május 5., 2012. április 1.-április 30.

- XLIX. r. vádlott tekintetében az ítélet 100. oldalán feltüntetett a Szolnoki Városi Bíróság 1.B.254/2007/2. számú határozatával érintett elítéltetését mellőzte, XLIX. r. vádlott ekként büntetlen előéletű.

- LI. r. vádlott tekintetében az ítélet 100. oldalán rögzített a Szolnoki Városi Bíróság 8.Fk.1206/2006/12. számú határozatával érintett elítéltetésre történő utalást mellőzte.

- LII. r. vádlottat az ítélet 101. oldalán feltüntetett elítéltetésein túlmenően a Karcagi Járásbíróság a 2016. április hó 6. napján kihirdetett 10.B.467/2013/28. számú ítéletével - amely a Szolnoki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bf.894/2016/4. számú határozatával 2017. január hó 31. napján emelkedett jogerőre - garázdaság büntette és testi sértés vétsége miatt mint különös visszaesőt 1 év 8 hónap börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre ítélte, mely szabadságvesztés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette és megállapította pártfogó felügyeletét. Elkövetési idő: 2012. május hó 30.

LII. r. vádlott a Dunaújvárosi Városi Bíróság 12.B.220/2007/6. számú határozatával kiszabott szabadságvesztés büntetéséből helyesen 2007. november hó 11. napján szabadult.

- LIX. r. vádlott esetében az ítélet 102. oldalán feltüntetett elítéltetései közül az első öt ítélettel kiszabott szabadságvesztés büntetéseket a Budai Központi Kerületi Bíróság a 2011. november hó 25. napján jogerős 8.Bk.XI.1760/2011/17. számú határozatával összbüntetésbe

foglalta és az összbüntetés tartamát 1 év 2 hónap börtönben határozta meg, mely büntetéséből feltételes szabadságra bocsátás kedvezményével 2013. május hó 26. napján szabadult.

LIX. r. vádlottat az elsőfokú ítéletben rögzített elítéltetésein túlmenően a Budapesti II.-III. Kerületi Bíróság a 2017. január hó 3. napján kelt 5.B.1764/2016/5. számú ítéletével - amely a Fővárosi Törvényszék 24.Bf.6551/2017/11. számú határozatával 2017. június hó 29. napján emelkedett jogerőre - 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett lopás büntette, folytatólagosan elkövetett lopás vétsége miatt mint különös visszaesőt 1 év börtön fokozatú szabadságvesztésre és mellékbüntetésként 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. E büntetését 2018. június hó 29. napján töltötte le.

Ezen túlmenően a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2018. szeptember hó 7. napján jogerős 4.B.12208/2017/39. számú ítéletével 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett lopás büntette, hamis vád vétsége, közokirat-hamisítás büntette miatt mint különös visszaesőt 1 év 10 hónap börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Jelenleg ezen büntetését tölti.

- LX. r. vádlott esetében az ítélet 104. oldalán és 105. oldal 1-3. sorában feltüntetett elítéltetéseket mellőzi.

- LXI. r. vádlott tekintetében az ítélet 105. oldalán rögzített elítéltetést mellőzi, e vádlott ekként jelenleg büntetlen előéletű.

- LXIV. r. vádlott esetében az ítélet 106. oldalán rögzített elítéltetést szintén mellőzi, e vádlott ekként jelenleg büntetlen előéletű.

- LXV. r. vádlott tekintetében az ítélet 106. oldalán feltüntetett elítéltetést mellőzi, e vádlott ekként jelenleg büntetlen előéletű.

Mindezen túlmenően az ítéltábla a másodfokú nyilvános ülésen előadottak, illetve az elsőfokú eljárás során beszerzett ügyiratok alapján a tényállás személyi részét a fellebbezéssel érintett egyes vádlottak esetében az alábbiak szerint pontosítja:

- IV. r. vádlott jelenleg hivatásos gondnok és ápolási díj jövedelemben részesül.

- XX. r. vádlott 2 kiskorú gyermek eltartásáról köteles gondoskodni.

Ami pedig a történeti tényeket illeti, a Debreceni Törvényszék bizonyítási tevékenysége minden tekintetben törvényes volt. Az ügy megítélése szempontjából releváns bizonyítást felvette, a vádlottakat, a tanúkat kihallgatta, illetve a szükséges okirati bizonyítékokat is beszerezte a szakértői vélemények mellett és azokat a bizonyítás körébe vonta.

A másodfokú eljárás során nem merült fel a bizonyítás kiegészítésének szükségessége, így az ítéltábla az ingatlanforgalmi igazságügyi szakértő kirendelésére vonatkozó indítványnak a később kifejtettek okán nem adott helyt.

A Debreceni Törvényszék a bizonyítékok mérlegelésével döntően megalapozott tényállást rögzített.

Az ítéltábla nem értett egyet a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség indítványában rögzített azon okfejtésével, miszerint I. r. vádlottra vonatkozóan az elsőfokú bíróság a II/13. tényállási pontban foglalt cselekményt érintően a bíróság nem állapított meg tényállást, amely a Be. 592. § (1) bekezdés a) pontjában írt teljes megalapozatlansági okot jelentett, mely okból a Be. 610. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése indokolt.

A másodfokon eljáró vádhatóság ezen álláspontját arra alapította, miszerint a bíróságnak a felmentő ítéletben is meg kell állapítani a tényállást, mellyel kapcsolatosan utalt a Büntetőeljárás Jog Kommentár Gyakorlat 2. kiadásában rögzítettek.

Az ügyészi okfejtéssel szemben megállapítható, hogy a II/13. pontban foglalt cselekmény miatt I. r. vádlottal szemben a bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette miatt emelt vád alóli felmentő rendelkezéssel érintett II/13. tényállási pontot illetően teljes megalapozatlansági ok nem áll fenn.

A vádirat II./13. tényállási pontjában I. r. vádlott terhére rótt cselekmény kapcsán írtak szerint I. r. vádlott a cselekmény elkövetéséhez úgy nyújtott segítséget, hogy arendszerből való jogosulatlan lekérdezéssel közreműködött abban, hogy a későbbi vevők, valamint a szerződést készítő ... VI. r. vádlott számára látható legyen, hogy az érintett ingatlanra igényelhető-e a kormányrendeletben meghatározott támogatás.

E tényállási pontban foglalt cselekmény lényege az volt, hogy és mint vevők, valamint mint eladó között 2009. május hó 13. napján a szám alatt fekvő ingatlan vonatkozásában valótlan tartalmú ingatlan adásvételi szerződés jött létre, hiszen a szerződésben foglaltaktól eltérően a vevők nem fizettek előleget az eladó részére, az ingatlan megvétele a szerződés megkötésekor nem állt szándékukban, önerővel nem rendelkeztek, csupán az állami támogatás jogtalan megszerzése miatt készült a valótlan tartalmú adásvételi szerződés.

A rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan az elsőfokú bíróság I. r. vádlott terhére rótt, aszám alatti ingatlan vonatkozásában az ügyész álláspontja szerint nyújtott bűnös segítő tevékenysége kapcsán az ítélet 111. oldalának utolsó bekezdésében rögzítette a megállapításait.

Eszerint a szám alatti ingatlan vonatkozásában 2009. május hó 13. napján kötött szerződés (az otthonteremtési támogatás igénylésének időpontja 2009. május hó 15. napja) tekintetében arendszerből történő lekérdezésre - területrendezés címén- 2009. április hó 1. napján került sor, mely a felhasználási napló szerint I. r. vádlott nevéhez köthető.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének 112. oldal utolsó bekezdésében és 113. oldal első sorában rögzítette azon álláspontját, hogy annak megítélése, hogy ki kért le és kinek az utasítása alapján tulajdoni lap másolatot, az otthonteremtési támogatás, végrehajtás, hagyaték, esetleg területrendezés megjelölésével történt, kétséget kizáróan nem nyert megállapítást, hiszen pontosan azt meghatározni, hogy kinek a részéről történt lekérdezés, a rendszerből megállapítani nem lehetett, mely okból I. r. vádlottat a terhére rótt 10 rendbeli hivatali visszaélés büntette miatt emelt vád alól felmentette.

Összevetve tehát az elsőfokú bíróság által a I. pontban és a II/13. pontban megállapított tényállást, az ügyész által hivatkozott teljes megalapozatlansági ok nem áll fenn, hiszen a II/13. tényállási pontot érintően az ügyész által I. r. vádlott terhére rótt cselekménnyel kapcsolatos megállapítások – részben ítéletszerkesztési hiba következtében – a I. tényállási

pontban kerültek rögzítésre az elsőfokú ítélet 111. oldal utolsó bekezdésében, illetve a 112. oldal utolsó bekezdésében.

A vádelv alkalmazásából fakad a tettazonosság követelménye, amely szerint a bíróság döntésének azon tényállásról kell szólni, amit a vád tárgyává tettek. A nemleges ténymegállapításokat általában kerülni kell az ítélezés során, de a terhelt felmentésénél az indokolásban határozottan kifejezésre kell juttatni, hogy a bíróság milyen tényekre tekintettel nem látott lehetőséget a bűnösség kimondására. Még a bűnösséget megállapító ítéletnél sem kötelező, hogy a vádirati és az ítéleti tények minden részletre kiterjedően lefedjék egymást, de a büntetőjogi felelősség kérdésében a főelemeknek meg kell felelni. Nem jár a tettazonosság sérelmével, ha a bíróság eltér a vádirati tényállástól az ítélet szerkesztése következtében.

Az elsőfokú bíróság így a vádat kimerítve a II/13. vádirati tényállási pont kapcsán I. r. vádlott terhére rótt elkövetési magatartást illetően kialakult meggyőződését rögzítette az I. tényállási pontban.

Az I. tényállási pont kapcsán rögzített mérlegelése, a bizonyítékok értékelésével kapcsolatos álláspontja, a felmentéshez vezető okok és okfejtése pedig tetten érhetők a II/13. tényállási pontban foglalt, a szám alatti ingatlant érintő cselekmény kapcsán is, így nem foghatott helyt az ügyészség azon érvelése sem, miszerint az elsőfokú bíróság a II/13. tényállási pont kapcsán indokolási kötelezettségét nem teljesítette, hiszen e tényállási pontot érintő felmentő rendelkezésével kapcsolatos álláspontja a bizonyítékok értékelését illetően az I. tényállási ponthoz kapcsolódó mérlegelésében, érvelésében megtalálhatók.

A Debreceni Törvényszék által megállapított tényállás azonban a már fentebb írtak szerint kisebb részben hiányos volt, illetőleg részben iratellenes megállapításokat tartalmazott [Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pont], másrészt az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből további tényekre egyes tényállási pontok tekintetében helytelenül következtetett [Be. 592. § (2) bekezdés d) pont].

A tényállás ügyiratellenessége azért volt megállapítható, mivel az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás eltért a tárgyaláson megvizsgált bizonyítékok tartalmától, továbbá egyes általa megállapított tényre a per anyagában nem volt adat, azaz a törvényszék olyan tényt állapított meg, melyre nem merült fel sem közvetlen, sem közvetett bizonyíték.

Ezen megalapozatlansági okok a tényállás egészét nem érintették, azok a Be. 593. § (1) bekezdés alapján orvosolhatók voltak, ugyanis az ügyiratok tartalma, illetve ténybeli következtetés útján a tényállás kiegészíthető, helyesbíthető volt.

Ezen túlmenően ítéletszerkesztési hiba folytán is helyesbítésre szorult az elsőfokú ítéleti tényállás, a törvényszék ugyanis határozatszerkesztési hiba folytán az ítélet indokolásának mérlegelési részében rögzített olyan megállapítást, amely a tényállás részének tekintendő.

Töretlen a bírói gyakorlat, hogy a tényállás körébe tartoznak, így a másodfokú eljárásban is irányadó az elsőfokú bíróság azon ténymegállapításai is, melyeket a Be. 561. § (3) bekezdésének megfelelő tagolástól eltérően az ítélet indokolásának nem a tényállást tartalmazó részében, hanem a bizonyítékok számbavétele, értékelése során vagy a jogi indokolásában tesz (EBH 2005 1192., EBH 2007 1677.).

Mindamellet az elsőfokú bíróság az általa megállapított, szinte valamennyi tényállásban – átvéve a vádirati tényállás szóhasználatát – a történeti tényeket illetően az egyes vádlottak bűnösségével érintett elkövetési magatartást, nevezetesen a felbujtóként illetve a bűnsegédként kifejtett tevékenységüket jogi fogalom formájában (rábírt, segítséget nyújtott) rögzítette.

A történeti tényállásban azonban a külvilágban megjelenő terhelti magatartást, mint történeti tényként kell rögzíteni, a bíróságnak az ítéleti tényállásban a vád tárgyává tett múltbeli eseményre nézve kell tényeket megállapítani, azokra az eseményekre, amelyeket az ügyész a büntető törvény valamely különös részi törvényi tényállásával ütköző magatartásnak értékel. A történeti tényállás megfogalmazása során a büntetőjog általános rész és különös rész törvényi tényállási elemeit képező szóhasználatok, jogi fogalmak rögzítése kerülendő, ezért az elsőfokú bíróság által rögzített egyes felbujtói, illetve bűnsegédi tevékenységet kifejtő vádlottak esetében az elkövetési magatartás pontosítása vált szükségessé, hiszen a büntetőjogi ténymegismerés tárgya az általános és a különös anyagi büntetőjogi normákban megállapított elvont magatartásoknak megfelelő konkrét emberi magatartások (tevékenységek, mulasztások) eseményszerű megnyilvánulások, tények, amelyek összessége pedig ténykérdés.

A fentebb kifejtettek okán az ítéltábla a II. pontban írt valamennyi tényállásban az egyes vádlottak esetében rögzített „rábírására” helyett „ötletére, felvetésére” szóhasználatot rögzít, míg a „segítségével” helyett „közreműködése útján” szókapcsolatot rögzít.

Mindezen túlmenően a II. tényállási pontban szereplő ingatlanok értéke kapcsán az elsőfokú bíróság a történeti tényállásban hivatkozott az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértői véleményben megállapítottakra, mely forgalmi érték megállapítása kapcsán „az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértői véleményben megállapítottakra” történő utalás mellőzésre szorult. A történeti tényállásban ugyanis tényeket kell megállapítani, mely tényeket a bíróság az egyes bizonyítási eszközökből származó bizonyítékok megismerése és mérlegre tétele után állapít meg a vádiratban rögzített történeti tények keretei között. A történeti tényállásban külső objektív tények szerepelhetnek, a bizonyítási eszközökből származó bizonyítékokra történő hivatkozásnak a történeti tények körében nincs helye.

-Az I. tényállási pontot illetően a másodfokú bíróság az ítélet 110. oldal első bekezdés első mondatát az alábbiak szerint helyesbíti:

.... Község Önkormányzata 2007. évben a számítógépes adatbázisból történő lekérdezés útján szolgáltatatható ingatlan nyilvántartási adatok igazgatási szolgáltatási díjáról és az adatátviteli vonalon történő adatszolgáltatásáról szóló 41/2002. (V.14.) FVM rendelet alapján csatlakozott az ún. rendszerhez. A rendszerhez történő csatlakozás abban az esetben volt lehetséges a hivatkozott jogszabály 7. § (2) bekezdése szerint, ha a felhasználó a szükséges technikai feltételekkel rendelkezik és a szolgáltatás igénybevételének feltételét rögzítő szolgáltatási szerződést köt a...-vel (...).

Ezen fenti helyesbítés azért vált szükségessé, ugyanis az elsőfokú bíróság által rögzített tényállásban felhívott 176/2009. (XII.28.) FVM rendelet csupán 2010. február hó 11. napján lépett hatályba, mely időpontig az ítéltábla által felhívott 41/2002. (V.12.) FVM rendelet szabályozta a számítógépes adatbázisból történő lekérdezés útján szolgáltatatható ingatlan nyilvántartási adatok szolgáltatására, ennek díjára és a díjak kezelésére vonatkozó szabályokat.

-A II/11. tényállási pont tekintetében ítéletszerkesztési hiba folytán az elsőfokú ítélet 441. oldalának utolsó és 442. oldalának utolsó bekezdésében rögzített megállapításokat a másodfokú bíróság a tényállás részének tekinti.

A II/11. tényállási pontban rögzített tényállási pont utolsó bekezdését XVII. r. vádlottnak a történeti tények között rögzített cselekvősége és az elsőfokú ítélet rendelkező részében is rögzített - egyébiránt helyes - elkövetői minősége következtében a másodfokú bíróság az alábbiak szerint helyesbíti:

XXXVII. r. vádlott, III. r., IV. r., XVII. r. vádlottak és fentebb rögzítettek szerinti közreműködése útján,VII. r. vádlott felvetésére a támogatás folyósításaért felelős-t tévedésbe ejtve, a Magyar Államnak ... forint összegű kárt okozott, amely nem térült meg. A támogatás teljes mértékben az eladóhoz ésVII. r. vádlotthoz került.

-A II/17. tényállási pontot illetően az ítélet 139. oldal második bekezdésének utolsó mondatát a másodfokú bíróság mellőzi, és ezen második bekezdést az alábbi mondatral egészíti ki:

XVI. r. vádlott vetette fel a számú ingatlanra vonatkozó csereszerződés ötletét azzal, hogy forintot fizet ezért részére, azonban az ügylet kapcsán végül 200.000 forintot és élelmiszert kapott. XVI. r. vádlott ezután az általa felvetett ügyletbe bevonta mostoha anyját: XXIV. r. vádlottat is.

-A II/18. tényállási pontot illetően az első bekezdés utolsó mondatrészét az alábbiak szerint egészíti ki:

„... VIII. r. vádlott és XI. r. vádlott rávették arra, hogy a tulajdonát képező ingatlant fiktíven értékesítse részére.”.

-Az ítéltábla a tényállás II/25/a. pontjának első bekezdésének utolsó előtti sorában írtakat – annak iratellenessége folytán – [Be. 592. § (2) bekezdés c) pont] akként helyesbíti, miszerint „... a vevők a négy kiskorú gyermekükre ...”

-A tényállás II/22. pontjában az ítélet 145. oldal utolsó bekezdésében írtakat annak iratellenessége folytán az alábbiak szerint helyesbíti:

Az adásvételi szerződés megkötését megelőzően a vevőt és az eladót ... tiszabői lakos kereste fel azzal, hogy a leendő vevőinek a gyermekei után járó fiatalok otthonteremtési támogatását „megvásárolják”.

-A tényállás II/27/b. tényállási pontját érintően az ítélet 156. oldal második bekezdését annak iratellenessége folytán az alábbiak szerint helyesbíti:

Az adásvételi szerződés megkötését megelőzően az eladókat XLVII. r. vádlott kereste fel azért, hogy az ingatlanukat számára az eladók eladják. XIV. r. és XV. r. vádlottak az eladókhoz XLVII. r. vádlottat elkísérték, ők gondoskodtak a vevőnek és az eladónak az ügyintézés helyére való szállításáról is, illetve az ügyvédi, földhivatali és az ... ügyintézés költségeit is e vádlottak fizették a vevő helyett.

-Az ítélet 156. oldal utolsó bekezdését az alábbiak szerint helyesbíti:

XLVII. r. vádlott a támogatás folyósításáért felelősNyrt.-t az otthonteremtési támogatásra való jogosultság feltételeit illetően meg akarta tévesztetni, ezzel a Magyar Államnakforint összegű kárt akart okozni a szerződés megkötése esetén, mely cselekményében XLIV. r., XLV. r., III. r., IV. r., XIV. r. és XV. r. vádlottak a fentiek szerint nyújtottak segítséget.

-A II/32. tényállási pont utolsó bekezdésében írtakat az ítélet 164. oldal utolsó bekezdésének első mondatát annak iratellenessége folytán az alábbiak szerint helyesbíti: *....., III. r., IV. r., és VII. r. vádlottak segítségével XXXIV. r. vádlott felkérésére a támogatás folyósításáért felelős Nyrt. tévedésbe ejtve a Magyar Államnak ...forint okozott, amely nem térült meg.*

-A II/42. tényállási pont első bekezdését az ítélet 179. oldalán kiegészíti:

XX. r., XXI. r. vádlott, illetve XL. r. vádlottak között 2009. február hó 6. napján került megkötésre a telekrész földhasználati jogot alapító szerződés.

Ugyanezen tényállási pontot az ítélet 180. oldalának 5. bekezdését illetően annak iratellenessége folytán az alábbiak szerint helyesbíti:

..... Zrt. megbízásából eljáró III. r. vádlott 2009. május hó 8. napján és 2009. június hó 19. napján olyan valótlan tartalmú törzslapot állított ki, mely szerint az ügyfél által benyújtott költségvetés forint, az ingatlan pedig megfelel a 12/2001. (I.31.) Kormányrendelet (4) bekezdés 12. pontja szerinti komfortos lakás feltételeinek.

-A II/53. tényállási pontban foglaltakat, az ítélet 195. oldalának 4. bekezdésének első mondatát annak iratellenessége folytán az alábbiak szerint helyesbíti:

Az adásvételi szerződés megkötését megelőzően a vevőket és az eladókat VII. r. vádlott kereste fel azzal, hogy a gyermekei után járó fiatalok otthonteremtési támogatását „megvásárolják”, amiért részesedést ígért az eladónak és a vevőknek, ekkor XVII. r. vádlott – tudván élettársa valódi céljáról - VII. r. vádlottat elkísérte.

A II/53. tényállási pont utolsó bekezdésének első mondatát, az ítélet 196. oldalának 5. bekezdésében írtakat az alábbiak szerint helyesbíti:

....., III. r., IV. r. és XVII. r. vádlottak segítségével VII. r. vádlott kezdeményezésére a támogatás folyósításáért felelős Nyrt.-t tévedésbe ejtve a Magyar Államnak forint kárt okozott, amely nem térült meg.

-A II/65. tényállási pont 3. és utolsó bekezdését az ítélet 212. oldalának utolsó bekezdésében és 213. oldal 5. bekezdésében írtakat annak iratellenessége folytán az alábbiak szerint helyesbíti:

.....és ténylegesen nem fizetettforint előleget (előző neve) XX r. vádlott eladónak. Az ingatlan megvétele már a szerződés megkötésekor sem állt szándékukban, önerővel ténylegesen nem rendelkeztek, nem is költöztek be az ingatlanba. A vevőknek sem volt szándékában lakást vásárolni, azt csak(előző neve) XX. r. vádlott felvetésére követték el az állami támogatás jogtalan megszerzése érdekében. Az ingatlanban ténylegesen és lakott a családjával (II/61. tényállás).

E bekezdést továbbá kiegészíti azzal, miszerint és vevőket IV. r. vádlotthoz, illetve a ... Zrt.-hez XX. r. vádlottal együtt X. r. vádlott szállította, illetve e vádlott jelen is volt az ügyintézés során.

-A II/73. tényállási pont első bekezdésének 3-4. sorából az ítélet 222. oldal utolsó előtti bekezdésében XXXIII. r. vádlottra történő utalást mellőzi és e bekezdést az alábbiakkal egészíti ki:

XXXIII. r. vádlott jelen volt, mikor férje, XI. r. vádlott LVI. r. vádlottal az adásvételi szerződés megkötését felvetette, tudomással is bírt a szándékáról, illetve el is kísérte férjét IV. r. vádlottnál és az Nyrt.-nél történő ügyintézés alkalmával.

-A II/88. tényállási pont utolsó előtti bekezdéséből az ítélet 245. oldal utolsó előtti bekezdésében IV. r. vádlottra történő utalást annak iratellenessége folytán mellőzi és a tényállást az alábbiak szerint helyesbíti:

LIX. r. vádlott felvetésére I. r., III. r., r. VI. r. és LVI. r. vádlottak fentiek szerint részletezett segítségnyújtása mellett a támogatás folyósításáért felelős Nyrt.-t megtévesztette az otthonteremtési támogatás feltételeit illetően, és a Magyar Államnak forint összegű kárt okozott, amely nem térült meg.

-A II/93. tényállási pont 1. és 2. bekezdéseiben az ítélet 252. oldal 5-6. bekezdésében XVII. r. vádlottra történő utalást mellőzi, és e tényállási pontot a 2. bekezdését követően az alábbiak szerint egészíti ki:

XVII. r. vádlott tudván élettársa valódi céljáról, jelen volt mikor élettársa VII. r. az adásvételi szerződés megkötését megelőzően a vevőket és az eladót felkereste azzal, hogy segít a vevőknek otthonteremtési támogatással ingatlant vásárolni amellet, hogy a vételárból a közvetítésért mind az eladótó, mind a vevőtől pénzt kér. Az önerő átadásáról 2009. április hó 21. napján készült átvételi elismervényt tanúként VII. r. és XVII. r. vádlottak írták alá.

-A II/94. tényállási pont második bekezdésének első mondatát az ítélet 253. oldal utolsó sorában és a 254. oldal első sorában írtakat az alábbiak szerint helyesbíti:

„a szerződést ügyvéd ellenjegyezte, de azt fia: V. r. vádlott szerkesztette és íratta alá a szerződő felekkel.”

-A II/103. tényállási pont első bekezdésében másodikként feltüntetett összeget az ítélet 266. oldal első bekezdésének második sorábanforint összegre helyesbíti.

-A II/108. tényállási pontot illetően az ítélet 717. oldalának 3. és 4. bekezdésében rögzített megállapításokat ítéletszerkesztési hiba folytán a tényállás részének kell tekinteni.

-A II/111. tényállási pont első bekezdésének második sorában az ítélet 275. oldal utolsó előtti bekezdés második sorában LVIII. r. vádlottra történő utalást mellőzi, illetve e tényállási pont utolsó bekezdését az ítélet 276. oldalának utolsó bekezdését az alábbiak szerint helyesbíti:

....., III. r., IV. r., valamint LVIII. r. vádlottak segítségével LXII. r. vádlott és ötletére támogatás folyósításáért felelős Nyrt.-t megtévesztve a Magyar Államnakforint összegű kárt okozott, amelyből 2.904 forint térült meg. A támogatás összegéből a vevő forintban részesült.

Az ítéltábla a II/111. tényállási pontban írtakat az ítélet 276. oldalának 2. bekezdését követően az alábbiak szerint egészíti ki:

LVIII. r. vádlott jelen volt, amikor LXII. r. vádlott elszállította IV. r. vádlotthoz a vevőt, ... az adásvételi szerződés aláírása érdekében. A ...forint összegű önerő átadásáról készült valótlan tartalmú átvételi elismervényt tanúkéntmellett r. vádlott is aláírta.

- A II/35. pont helytelen ténybeli következtetést tartalmazó tényállási részt tartalmaz, ezért az ítéltábla az ítélet 169. oldal első bekezdését ténybeli következtetés útján a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján az alábbiak szerint egészíti ki:

... V. r. vádlott esetében minden kétséget kizáróan nem állapítható meg, hogy e vádlott az adásvételi szerződés elkészítése során tudott arról, hogy a szerződésre azért van szükség, hogy i II. r. vádlott hozzátartozói jogosulatlanul hozzá tudjanak jutni az otthonteremtési támogatásokhoz.

-Az elsőfokú bíróság ítéletszerkesztési hiba folytán III. r. vádlott esetében a büntetőjogi felelősség elbírálásához releváns tényeket a bizonyítékok értékelésével foglalkozó részében rögzített, ezért az ítéltábla az elsőfokú ítélet 327. oldalának első, második és harmadik bekezdésében rögzített tényeket és megállapításokat a tényállás részének tekinti.

IV. r. vádlott tekintetében az elsőfokú ítélet 338. oldalának utolsó bekezdésében és 339. oldalának első két bekezdésében rögzített tények és megállapítások határozatszerkesztési hiba folytán szintén a tényállás részének tekintendők.

-A fentiekén kívül a II/41. tényállási pontból az ítélet 179. oldalának harmadik bekezdését a táblabíróság mellőzi.

Az elsőfokú bíróság ugyanis a vádelv sérelmével járt el, mikor a II/41. tényállási pontban azt rögzítette, hogy III. r. vádlott 2009. június hó 19. napján valótlan tartalmú törzslapot állított ki. Mindezt a törvényszék annak ellenére tette, hogy e vádlotti cselekményt sem a vádirat, sem annak módosításai nem tartalmazták.

Kétségtelen tény, hogy nem értékelhető a törvényes vád hiányaként és a vádon túlterjeszkedésként az, ha a bíróság egy bűncselekmény törvényi tényállását megvalósító elkövetési magatartás kapcsán a tettazonosság keretei között a vádiratban le nem írt tényt is megállapít, hiszen a vádelv nem jelent minden részletre kiterjedő azonosságot a vádban leírt és az ítéletben megállapított történeti tények között. Jelen esetben azonban a bíróság túlterjeszkedett a vádon, mivel III.r. vádlott olyan cselekményét is rögzítette ítéletében, amelyet a vádló nem tett vád tárgyává, ekként az általa megállapított és a vád szerinti tényállás között a tettazonosság nem állt fenn, így e fent hivatkozott tényállásrész annak ellenére mellőzésre szorult a történeti tények köréből, hogy a bíróság III.r. vádlott e cselekményét büntetőjogilag nem értékelte, azaz a II/41. tényállási ponttal érintetten semmilyen bűncselekményben nem állapította meg e vádlott büntetőjogi felelősségét .

A fenti kiegészítésekkel és helyesbítésekkel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált, így az a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében a másodfokú ítélezés alapját képezte.

A Debreceni Törvényszék nem csupán az ügy felderítésére irányuló kötelezettségének tett eleget, hanem az ügy szempontjából releváns bizonyítékokat is részletesen megvizsgálta,

azokat a logika szabályainak megfelelően értékelte, indokolási kötelezettségét kellő mértékben teljesítette. Tényállási pontonként értékelte a bizonyítékokat, mely értékelésével az ítéltábla is egyetértett, miszerint a beismerő vallomást tett vádlottak, illetőleg az ügyletben résztvevő korábban terheltként kihallgatott eladók és vevők tanúvallomásai olyan bizonyító erejű bizonyítékok voltak, melyekre tényállást lehetett alapítani, hiszen azokat a további tanúvallomások, legfőképpen az okirati bizonyítékok mindenben alátámasztottak. Az eltérő vagy egymásnak ellentmondó tartalmú vallomások esetében az elsőfokú bíróság a logika szabályainak megfelelően érvelt amellett, hogy melyik vallomás milyen okból volt elfogadható a tényállás megállapítása során és mely vallomás milyen okból nem képezhette a tényállás alapját.

A bizonyítékok egyes részletek tekintetében nem vitásan eltértek, azonban az elsőfokú bíróság a részbeni ellentéteket a szükséges mértékben feloldotta, s a fenti korrekciók mellett a megállapított tényekből további tényekre is helyesen következtetett. A tényállás a bíróság által gondosan mérlegelt személyi és az okirati bizonyítékok tükrében kétséget kizáróan bizonyított, s a megalapozottan elfogadott bizonyítékok perrend által megkívánt kölcsönhatása is rögzíthető.

A másodfokú eljárásban egyes védők bizonyítási indítványt terjesztettek elő az érintett ingatlanok forgalmi értékének megállapítása érdekében, új szakértő kirendelését kérték. A bizonyítási indítvány indokoltságát az érvelés szerint az indokolja, hogyigazságügyi ingatlanforgalmi szakértő aggályos szakvéleményt terjesztett elő, mely nyilvánvalóan kihat az elsőfokú bíróság által vizsgált bizonyítékok értékelésére, és ezáltal a tényállás megállapítására is. Az ítéltábla a bizonyítási indítványt elutasította, melynek indoka a következő:

A Be. 594. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bírósági eljárásban bizonyítás felvételének akkor van helye, ha az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozott, azaz a tényállás részben felderítetlen vagy az hiányos, illetve ha a bizonyítás az elsőfokú eljárásban megvalósult, eljárási szabálysértés orvoslását eredményezheti, illetőleg, ha a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak - nyilvánvalóan a Be. 584. § (5) bekezdésében foglalt korlátok között -.

A felülbírált ügyben azonban a tényállás megalapozott, felderítetlenségben, további hiányosságban nem szenved. Ezen túlmenően olyan, a bizonyítás törvényességét érintő vagy más eljárási szabálysértés sem igazolható, amely lehetővé tenné a fellebbezési eljárásban a kivételes bizonyítás lefolytatását. A nyomozás során szerzett igazságügyi ingatlanforgalmi szakértői vélemény megfelelően indokolt, s e szakértői véleménnyel kapcsolatosan felmerült hiányosságok, esetleges ellentmondások az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő tárgyaláson történő meghallgatása útján kiküszöbölésre kerültek, az elsőfokú bírósági eljárásban a szakértő szóbeli meghallgatása útján két alkalommal is kiegészítésre, pontosításra került. A szakértő a lényeges szakkérdésben az írásbeli véleményt fenntartotta, pontosította, így további bizonyítás felvétele, újabb ingatlanforgalmi szakértői vélemény beszerzése a másodfokú eljárásban nem volt indokolt, az egyébként is igen hosszú ideje folyó büntetőeljárás további, egyben felesleges elhúzódását eredményezte volna. A szerződésekbe foglalt valótlán szerződési értékre a szakvéleményen túl további tényekből is következtetett az elsőfokon eljáró bíróság, így a gyermeklétszámhoz igazodó valótlán forgalmi értékek feltüntetése a szerződés készítőik tudattartalmára is következtetést engedett.

A felmentés érdekében bejelentett fellebbezésekben rögzített érvek lényegében a bizonyítékok értékelésén keresztül támadták a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség elve értelmében eredményre nem vezethetett.

A törvényszék bizonyíték-értékelő tevékenysége és az ítélet indokolása megfelel a törvény és az ítélkezési gyakorlat által megkívánt követelményeknek. A cselekmény elkövetését tagadó vádlottak védekezését meggyőzően cáfolták az okirati bizonyítékok és a beismerő vallomást tett vádlottak terhelő vallomása, valamint a tanúvallomások, mely terhelő bizonyítékok szervesen kapcsolódnak, kölcsönhatásuk kétségtelen, egyben kétséget kizáró módon bizonyították a cselekmények elkövetését és az elkövetésben az egyes vádlottak által kifejtett magatartást és szerepet. A másodfokú bíróság pedig a megfelelően indokolt és logikus elsőbírői bizonyíték-értékelést nem mérlegelheti felül, ezért a bizonyítékok ártértékelése és egyes vádlottak javára eltérő tényállás megállapítására nem volt eljárásjogi alap, ekként a felmentésre irányuló perorvoslatok alogatannak mutatkoztak.

III.3. A vádlottak cselekményeinek Büntető Törvénykönyv szerinti minősítése

Az elsőfokú bíróság túlnyomó részt alappal vont következtetést a vádlottak bűnösségére. A bűnösség köréhez kapcsolódik az elbírált cselekmények jogi minősítése is, melyet illetően megállapítható, hogy a cselekmények jogi minősítése nem minden vád tárgyát képező bűncselekmény tekintetében törvényes.

A cselekmények jogi minősítése kapcsán szükséges hangsúlyozni, hogy az állami támogatással kapcsolatos lakásvásárlási kedvezmény igénylője a 12/2001. (I.31) Kormányrendelet 1. § (4) bekezdés 7. pontja szerinti „támogatott személy”, így a jogviszony valóságos alanya tettesi vagy társtettesi minőségben is ez a személy lehet, azaz az otthonteremtési támogatás igénybevételének kezdeményezésével összefüggésben a tényállásban szereplő megtévesztő magatartással, mint tévedésbe ejtő magatartással megvalósított bűncselekményeket csak az ún. támogatott személy vagy személyek valósíthatják meg, tehát tényállásszerű magatartást csak ők követhetnek el.

Ebből következik, hogy jelen ügyben a csalási cselekmények tettesei és társtettesei csak az ingatlan vásárlók lehetnek, tehát azok, akik az otthonteremtési támogatást jogosulatlanul igényelték. Azok a vádlottak pedig, akik a tényálláson kívül a tettesre vagy a társtettesre is ható, a bűncselekménnyel összefüggő magatartást fejtenek ki, csupán részesi magatartásáért vonhatóak felelősségre.

Jelen ügyben tehát azok a vádlottak, akik rávették az ingatlan vásárlókat az otthonteremtési támogatás jogosulatlan igénylésére, valamint ezen kívül különböző segítséget is nyújtottak ehhez, végső soron az Nyrt. és a Magyar Állam megtévesztésében testet öltő folyamatban az egyes tettesek, társtettesek cselekményeihez képest részesként, azaz felbujtóként vagy bűnsegédként működtek közre.

Az elsőfokú bíróság helytállóan, a Legfelsőbb Bíróság 3/2011. (X.14.) Büntető Jogegységi Határozatában foglalt iránymutatásnak megfelelően minősítette a vádlottak cselekményét mind a jogi minősítés, mind a rendbeliség és az elkövetési alakzatokat illetően.

A rendbeliség tekintetében szükséges rögzíteni, hogy a részesi magatartás járulékos jellegéből következik, hogy az a tettes cselekményéhez igazodik, annak jogi sorsában mindenben osztozik. A felbujtók és a bűnsegédek jogi felelősségét a tettesek cselekménye határolja be, amely az egység, illetve a halmazat területére is vonatkozik. A részség járulékoságából

adódóan a részes cselekményének a jogi minősítése a tettes cselekményéhez igazodik, ebből következően a részes bűncselekményeinek rendbelisége és minősítése a tettes alapcselekményéhez igazodik. Ezért amennyiben a jogi minősítés szempontjából a tettes által elkövetett bűncselekménynél az elkövetési értéknek, kárnak vagy vagyoni hátránynak jelentősége van, ez a részesi cselekmény jogi minősítése szempontjából is így van, azaz a részes cselekményének jogi minősítése is ehhez igazodik.

A büntető törvény változása miatt a minősítés felülbírálatához kapcsolódóan a törvény és a bírói gyakorlat szerint is elsődlegesen a hatályszabályok vizsgálata volt szükséges, melyre adott esetben a törvényszék ítéletének indokolásában kellő részletességgel nem tért ki. Ha ugyanis a cselekmény elkövetésekor és elbírálásakor eltérő törvényi rendelkezések vannak hatályban, a bíróságnak a határozat indokolásában számot kell adni arról, hogy melyik időpontban hatályos rendelkezéseket alkalmazta (BH2005.377.).

A Btk. 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekmény – a (2) és (3) bekezdésében foglalt kivétellel – az elkövetés idején hatályban lévő Büntető Törvénykönyv szerint kell elbírálni. A (2) bekezdésben foglaltak alapján azonban, ha az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény szerint e cselekmény már nem bűncselekmény vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

Azt eldönteni, hogy melyik törvény tesz lehetővé enyhébb elbírálást, nem csupán az alkalmazandó büntetés neme és mértéke alapján, hanem a büntetőjogi felelősségre vonatkozó összes rendelkezés egybevetésével kell megállapítani (BJD 8422). Ebből a szempontból tehát az általános részes rendelkezéseit is vizsgálni kell, s a következtetést azok „összhatása” alapján kell levonni.

Amikor arról kell határozni, hogy melyik törvény az enyhébb, a konkrét cselekményt (gondolatban) mind a két törvény szerint el kell bírálni és végül ténylegesen azt a törvényt kell alkalmazni, amely a konkrét esetben enyhébb elbírálást eredményez (BJD 8424).

Az elkövetés időpontjában a csalás bűncselekményének törvényi tényállása az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdése alapján: aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, az csalást követ el.

A 2011. évi LXIII. törvény 2. §-a 2012. január 1-jei hatállyal már a korábbi Btk.-ba beiktatta a költségvetési csalás bűncselekményét, melynek szabályozása a cselekmények elbírálásakor hatályos Btk. 396. §-ban található.

A költségvetési csalás új tényállása több olyan korábbi bűncselekményt egybevon, amely a költségvetés sérelmére történt és e körbe tartozó csalás minden olyan esete, amely a költségvetés sérelmével jár. A költségvetési csalás bűncselekménye ekként speciális bűncselekmény a csalás bűncselekményéhez képest (Kúria Bhar.II.371/2015/35.). A hatályos Btk.-ban nincs a költségvetési csaláshoz hasonló jellegű bűncselekmény, mert a törvényhozó ideális célja az volt, hogy minden olyan büntetendő magatartást, amely a legszélesebb körben meghatározott költségvetés legtágabban megjelölt vagyoni sérelmével járhat, a költségvetési csalás tényállásába illessze. A költségvetési csalás tényállása ún. összefoglalt bűncselekmény, olyan törvényi egység, amely akár egymással össze nem függő bűncselekményeket olvaszt egyetlen bűncselekmény tényállásába.

A fentiekből következően a vádlottak csalási cselekménye a költségvetési csalás bűncselekménye törvényi tényállásában foglaltaknak maradéktalanul megfeleltethető, a megtévesztő magatartásuk eredményeként kifizetett otthonteremtési támogatás a központi költségvetésből történt, ekként annak okozott vagyoni hátrányt, így a kifizetett összeg vagyoni hátrányként értékelése kétségtelen [Btk. 459. § (1) bekezdés 17. pont].

A vagyon elleni bűncselekmények minősítésénél jelentőséggel bír az elkövetési érték.

A cselekmény elkövetésekor hatályos Büntető Törvénykönyv (1978. évi IV. törvény) 138/A. § b) pontja szerint az elkövetési érték nagyobb, amennyiben a 200.000 forintot meghaladja, azonban a 2.000.000 forintot nem haladja meg. A c) pontja szerint pedig jelentős, amennyiben a 2.000.000 forintot meghaladja, de az 50.000.000 forintot nem haladja meg.

A jelenleg, azaz az elbíráláskor hatályos Büntető Törvénykönyv (2012. évi C. törvény) 459. § (6) bekezdés b) pontja értelmében az e törvény alkalmazásában az érték, a kár valamint a vagyoni hátrány 500.001 és 5.000.000 forint között nagyobb.

A fentiek szerint tehát a nagyobb érték felső határa 2.000.000 forintról 5.000.000 forintra emelkedett.

A Btk. 2. §-ban írt rendelkezéseken nyugvó vizsgálati folyamat során megállapítható, hogy a vádlottak büntetőjogi felelősségével érintett közokirat-hamisítás büntettét képező, illetve a magánokiratokra elkövetett bűncselekmény büntetendősege és büntetési tétele nem változott, azonban a 2.000.000 forintot meghaladó, de 5.000.000 forintot el nem érő összegű kárra elkövetett csalási bűncselekmény az elbíráláskor hatályos Büntető Törvénykönyv szerint enyhébben minősül.

A vizsgálat során a konkrét magatartást a bírói szillogizmus folyamatában mindkét jogszabály szerint el kell bírálni és azt kell enyhébbnek tekinteni, amelynek alkalmazása enyhébb megítéléshez vezet. Az elkövetés és az elbírálás idején hatályos büntető jogszabály összevetése akkor vezet az új törvény alkalmazásához, ha konkrét – nem csupán feltételezett – alapja van az enyhébb elbírálásnak (BH 2014. 201.).

A fentebb kifejtetteket szem előtt tartva az elsőfokú bíróság helytálló álláspontot foglalt el, amikor a vádlottak bűnösségével érintett cselekmények elbírálása során túlnyomó részt az elbíráláskor hatályos rendelkezéseket alkalmazta, hiszen azok enyhébb elbírálást eredményeztek, és nem tévedett akkor sem, amikor a fellebbezéssel érintett vádlottak közül XXXV. r., XV. r. és LII. r. vádlottak esetében akként foglalt állást, hogy e vádlottak cselekményeit az elkövetéskor hatályos Büntető Törvénykönyv alapján kell eljárni, hiszen az elbíráláskor hatályos rendelkezések nem eredményeznek enyhébb elbírálást.

Tévedett azonban VI. r. vádlott cselekményeinek minősítését illetően.

Az elsőfokú bíróság VI. r. vádlottat 11 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében és 12 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében mondta ki bűnösnek.

Ítéletének 762. oldalán rögzített jogi indokolása szerint VI. r. vádlott bűnösségével érintett bűnsegédként elkövetett nagyobb vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntettét képező cselekmények a II/5., 9., 13., 14., 33., 35., 43., 88., 106., 109., 113/b. tényálláspontbeli cselekmények, míg a 12 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettét

képező cselekményben a bűnössége a II/5., 9., 13., 14., 18., 33., 35., 43., 88., 106., 109., 113/b. tényálláspontbeli cselekményeket érintően került megállapításra.

A rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan az ügyészség a 2012. június hó 1. napján kelt vádiratában VI. r. vádlottal szemben a II/5., 9., 19., 33., 88., 106., 109., 13., 35. és 113/b. tényálláspontbeli cselekmények miatt bűnsegédként elkövetett csalás büntette, míg a II/5., 9., 19., 35., 88., 13., 113/b. tényálláspontbeli cselekményekkel érintetten bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt és a II/18. számú tényálláspontbeli cselekménnyel érintetten bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vádat, mely vádat végső formában 10 rendbeli a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pontja szerinti bűnsegédként elkövetett nagyobb vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette (II/5., 9., 13., 19., 33., 35., 88., 106., 109., 113/b tényállás) és 11 rendbeli a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja szerint bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (II/5., 9., 13., 18., 19., 33., 35., 113/b, 88., 106., 109. tényállások) miatt tartotta fenn.

E tényállások közül az ügyészségnek a 2012. június hó 1. napján kelt vádiratában írt történeti tényállás II/18. pontja szerint:

.... napján VI. r. vádlott ellenjegyzésével adásvételi szerződés jött létre a és lakóhelyét képező, szám alatti ingatlan vonatkozásában, mely szerint ...megvásárolja az ingatlant, ...forint vételárért. A vételár átadása ténylegesen nem történt meg, arra azért volt szükség – VI. r. vádlott által is tudottan -, hogy az otthonteremtési támogatás igénylésére jogosult legyen figyelemmel arra is, hogy korábban, napján a szintén VI. r. vádlott által ellenjegyzett adásvételi szerződésre alapított otthonteremtési támogatás nyújtására vonatkozó igénylését az Nyrt. elutasította, illetve nem fizette ki. Az adásvételi szerződés megbízásából 2009. március hó 9. napján benyújtásra került akörzeti földhivatalhoz, majd tulajdonosként bejegyzésre került a közhiteles nyilvántartásba.

Az ehhez kapcsolódó II/19. tényállási pont esetében a vádirati történeti tényállás lényege VI. r. vádlott cselekvőségét illetően a következő:

....., mint vevő és, mint eladó között napján valótlan tartalmú ingatlan adásvételi szerződés jött létre a, alatti ingatlan vonatkozásában. ténylegesen nem fizetett 1.000.000 forint előleget, az ingatlan megvétele, a szerződés megkötésekor sem állt szándékában, önerővel ténylegesen nem is rendelkezett. A megvásárolni kívánt ingatlanba nem költözött be, szándéka nem is a birtokbavétel és a tulajdonjog megszerzése volt, hanem az otthonteremtési támogatásból való részesedés megszerzése.,napján szerződést kötött otthonteremtési támogatás nyújtására az Nyrt.-vel 2.300.000 forint támogatás igénybevitelére, s a szerződés alapján 2009. május hó 6. napján eladó részére a támogatás kifizetésre került.

A valótlan tartalmú adásvételi szerződést a vevő megbízásából először VI. r. vádlott 2009. március 9-én, majd 2009. április 8-án ügyvéd benyújtotta a törökszentmiklósi körzeti földhivatalhoz, ami alapján ezen utóbbi időpontban a vevő széljegyként bejegyzésre került a közhiteles nyilvántartásba.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a II/19. pontban foglaltakat illetően a történeti tényállást egyezően állapította meg a vádirati történeti tényállásban írtakkal.

Az elsőfokú eljárás során az ügyészség a cselekmények jogi minősítését VI. r. vádlott esetében a fentiek szerint ugyan módosította, de a történeti tényeket tekintve nem.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a törvényszék a II/19. tényálláspontbeli cselekményt illetően törvényes vád hiányában járt el, amely a Be. 607. § (1) bekezdése szerint - figyelemmel a Be. 567. § (2) bekezdés d) pontjában írtakra - e körben az eljárás megszüntetését vonta maga után.

Tekintettel arra, hogy a vádemelés időpontjának a vádirat bírósághoz érkezésének időpontja tekintendő (4/2007. számú BK. vélemény), így értelemszerűen a törvényes vádra vonatkozó feltételeknek a vádemelés időpontjában, illetve a vádmódosítás előterjesztésének időpontjában kellett fennállnia, ezért a vád törvényességének kérdése a korábban hatályos büntetőeljárásról szóló törvény – az 1998. évi XIX. törvény -rendekezései alapján volt vizsgálendő (BH2016.110.)

A korábbi Be. 2. § (1) bekezdése szerint a bíróság az ítélezés során törvényes vád alapján jár el.

A (2) bekezdés értelmében törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

A (3) bekezdés fogalmazta meg a vádhoz kötöttség elvét, mely szerint a bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény miatt, amit a vád tartalmaz.

A bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkedhet, de nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához [korábban hatályos Be. 2. § (4) bekezdés].

A vád törvényességével kapcsolatban a Kúria az 1. számú véleményben részletes útmutatást adott, mely által biztosítottá vált a joggyakorlat egysége. A vélemény I.2. pontja tért ki a vádnak a korábban hatályos Be. 2. § (2) bekezdésében megfogalmazott minimum követelményeire.

A vád tartalmi törvényességének lényege ekként, hogy meghatározott személy pontosan körülírt büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt kezdeményezi a vádló a bírósági eljárás lefolytatását. A I.2.b. pont szerint a vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét, idejét stb.

A vád törvényességétől meg kell különböztetni annak kellékhányait, melyek orvosolhatók a bírósági eljárásban.

Utalni kell arra is, hogy a vádelv a vád és az ítélet tényállása közötti ún. teljes történeti azonosságot nem követeli meg, ettől eltérő értelmezés mellett a bíróság ténymegállapító tevékenysége nem lenne több, mint a vádban szereplő tények helyességének az ellenőrzése, holott a bizonyítás során a bíróságnak a tényállás hiánytalan, valóságnak megfelelő tisztázására kellett törekednie (Legfelsőbb Bíróság Bfv.I.319/2007/5.).

A korábban hatályos Be. 2. § (4) bekezdése értelmében a bíróság nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására vagy az intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához, mely azt is jelenti, hogy a vád perjogi rendeltetése elsősorban az, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat ténybeli kereteit rögzítse.

A vád törvényessége, illetve annak hiánya önmagában a vád tartalma alapján vizsgálendő. A törvényes vád hiányát akkor lehet megállapítani, ha a vád tartalma olyan mértékben hiányos, hogy anyagi jogi értékeléshez nem nyújt alapot, és ily módon annak vizsgálatába a bíróság nem bocsátkozhat (EBH 2013.B.10.).

Kiemelést érdemel, hogy a törvényes vádnak nem fogalmi ismérve az, hogy a büntető törvénybe ütköző cselekmény leírása körében a törvényi tényállás jogi fogalmait használja, elégséges, ha a történeti tények leírása oly mértékben konkrét, amelyből – bebizonyítottságot feltételezve – büntető törvénybe ütköző cselekményre lehet következtetni (BH 2011.219.).

A jelenleg hatályos Be. 6. §-ában írt rendelkezések szerint a bíróság vád alapján ítélezik, a bíróságnak a vádról döntenie kell, a vádon túl nem terjeszkedhet. A bíróság csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet és csak olyan cselekményt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz [Be. 1. §, 2. §, 3. §].

A jelenleg hatályos eljárási törvény mellőzi az 1998. évi XIX. törvény 2. § (2) bekezdésében meghatározott törvényes vád normatív fogalmát, hiszen a vád részletes szabályait a törvény a vádemelésre vonatkozó LXVIII. Fejezetében (Be. 421-424. §) határozza meg.

A Be. 6. §-a tehát rögzíti, hogy a bíróság eljárásának alapja a vád, ugyanakkor e körben a vád törvényességére való utalást mellőzi, hiszen a vádirat törvényes elemeit a Be. 422. § (1) bekezdése tartalmazza.

A Be. 422. § (1) bekezdése szerint a vádirat törvényes elemei:

- a) a vádlott azonosításra alkalmas megjelölése
- b) a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírása
- c) a vád tárgyává tett cselekménynek a Btk. szerinti minősítése
- d) az ügyészségnek a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vagy a kóros elmeállapota miatt nem büntethető terhelt felmentésére vonatkozó indítványa.

A jelenleg hatályos és a korábban hatályos Be. rendelkezéseit összevetve megállapítható - szem előtt tartva az 1/2007. számú BK véleményben írtakat is -, hogy a vádnak szükségszerűen tartalmaznia kell a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírását, amely pedig az 1/2007. számú BK vélemény 1.2.b pontja szerint akkor pontos, ha a történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket, az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét, idejét stb.

A rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan az ügyészség a vádmódosítást követően a II/19. tényállási pontban foglalt cselekményt érintően VI. r. vádlottat egyfelől a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pontja szerinti bűnsegédként elkövetett nagyobb vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntetével, másfelől a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetével vádolta.

Az elsőfokú bíróság ehhez képest – bár a történeti tényeket illetően egyező tényállást állapított meg a vádirati tényállásban írtakkal – a II/19. tényállási pont miatt emelt vádról nem határozott, azaz nem állapította meg e bűncselekményekben VI. r. vádlott bűnösségét, nem is mentette fel e bűncselekmények miatt emelt vád alól VI. r. vádlottat és az eljárást sem szüntette meg e bűncselekményeket érintően. Mindezt annak ellenére, hogy a történeti tényeket a vádiratban foglaltakkal egyezően rögzítette a II/19. tényállási pontot is illetően.

Az ítéltábla álláspontja szerint azonban az ügyészség által a bírósághoz benyújtott vádirat VI. r. vádlott terhére rótt, a II/19. pontban rögzített cselekményt illetően sem benyújtott, sem a végső formában fenntartott formájában nem felelt meg a törvényes vád fentebb írt követelményeinek, hiszen sem az elkövetés helyét, sem idejét, sem azon konkrét tényeket nem tartalmazta, amely a költségvetési csalás büntette és a közokirat-hamisítás büntette elkövetési magatartásának leírására alkalmas. Nem lehet tudni ugyanis, hogy VI. r. vádlott milyen valótlan tartalmú adásvételi szerződést, mely vevő megbízásából, mikor és hova nyújtotta be, illetve mi volt az a Büntető Törvénykönyvbe ütköző magatartás a részéről, amely bűnösségének megállapításához nyújthat alapot. Ezen hiányosságok miatt nem biztosított a bizonyítási eljárás lefolytatásának lehetősége, hiszen a bizonyítás nem a vád álláspontjának tisztázását, hanem kialakítását célozná, ami pedig nem a bíróság törvényi feladata.

A vád törvényességének a hiányát az elsőfokú bíróság elmulasztotta észlelni annak ellenére, hogy a tárgyalást előkészítő szakban a korábban hatályos Be. 267. § (1) bekezdés j) pontja alapján, míg a tárgyalás előkészítésének befejezése után a korábban hatályos Be. 332. § (1) bekezdés d) pontja szerint az eljárás megszüntetéséről kellett volna e körben határoznia.

Ugyanakkor a jelenleg hatályos büntetőeljárás törvény 567. § (2) bekezdésének d) pontja hasonlóan rendelkezik, miszerint a bíróság nem ügyszűntető végzésével az eljárást megszünteti, ha a vádirat nem, vagy hiányosan tartalmazza a 422. § (1) bekezdésében írt törvényes elemeket, és emiatt a vád érdemi elbírálásra alkalmatlan.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ezen mulasztását pótolta és VI. r. vádlottal szemben a II/19. tényállási pontban foglalt cselekmény miatt a bűnsegédként elkövetett Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pont szerinti költségvetési csalás büntette és a bűnsegédként elkövetett Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette miatt indult büntetőeljárást a Be. 607. § (1) bekezdése szerint megszüntette.

I. r. vádlott tekintetében megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a II/26. tényállási pontban foglaltakat illetően a vádat nem merítette ki.

A 2012. június hó 1. napján kelt vádirat II/26. tényállási pontja tartalmazta I. r. vádlott személyéhez köthető azon cselekményt, miszerint és, mint vevők a napjánszám alatti ingatlanra megkötött valótlan tartalmú adásvételi szerződés megkötését követően 2009. április hó 22. napján valótlan tartalmú adó- és értékbizonyítványt szereztek be Polgármesteri Hivatalának Jegyzőjétől, amely hatósági bizonyítvány szerint az ingatlan értéke 3.300.000 forint, mely miatt I. r. vádlottat a vádiratban az ügyészség az elkövetéskor hatályos Btk. 275. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző hivatalos személy által elkövetett közokirat hamisítás büntettével vádolta.

Ezt követően az ügyész a végső formában fenntartott vádban anélkül, hogy a II/26. pontbeli történeti tényállást I. r. vádlottat érintően módosította vagy e vádlott terhére rótt cselekményt mellőzte volna, I. r. vádlott terhére rótt cselekmény jogi minősítése kapcsán a II/26. tényállási pontra nem utalt.

Az elsőfokú bíróság mindezt nem észlelte, s a II/26. pontbeli történeti tényállást a vádiratban foglaltakkal egyezően rögzítette, melynek ellenére I. r. vádlott személyéhez köthető cselekményt nem minősítette be, s nem döntött e körben I.r. vádlott büntetőjogi felelőssége kérdésében.

A korábban hatályos Be. szerint a vád törvényességének nem volt feltétlen tartalmi eleme a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítése, hiszen a vádiratnak ezen hiányossága pótolható volt a bírósági eljárásban.

A jelenleg hatályos Be. 422. § (1) bekezdés c) pontja szerint a vádirat törvényes elemei közé tartozik a vád tárgyává tett cselekménynek a Btk. szerinti minősítése. Ennek indoka nyilvánvalóan az, hogy a vád tárgyává tett cselekményt a vád szerinti minősítés írja körül, hiszen a vádló a minősítéssel jelöli meg mi a vád tárgya, mely miatt a bírósági eljárás lefolytatását és a vádlott felelősségre vonását kéri. Ez határozza meg, hogy mely tények tartoznak a vád tárgyához, melyek nem.

Jelen esetben azonban ez utóbbi rendelkezésre történő hivatkozás azért sem jöhetett szóba, mivel az ügyészség az eljárás kezdetén benyújtott vádiratában a II/26. tényálláspontbeli cselekmény kapcsán is tartalmazta a cselekmény jogi minősítését, utóbb azonban a történeti tényállás módosítása nélkül – vélhetőleg adminisztrációs hiba folytán – I. r. vádlott terhére rótt cselekmények jogi minősítése kapcsán e tényállási pontra történő utalás kimaradt. Az is egyértelmű, hogy az ügyészség ezen mulasztása vádelejtésnek (jelenleg már vádejtés: Be. 539. §) nem tekinthető, hiszen annak kifejezett nyilatkozattal kellett volna megtörténnie.

Ennek okán a vád tárgyához tartozónak kell tekinteni a történeti tényállásban leírt, a II/26. tényállási pontban foglalt I. r. vádlott személyéhez köthető magatartást is, amely magatartás miatt az ügyészség ugyan kifejezett nyilatkozat nélkül, de nem indítványozta a megvádolt személy felelősségre vonását.

Megjegyzendő ugyanakkor az is, hogy a II/26. tényállási pontot illetően sem a vádirati történeti tényállás, sem az elsőfokú ítéletben rögzített történeti tényállás nem tartalmazta I. r. vádlott nevét. Kétségtelen, hogy törvényes vád hiányáról van szó, ha a vád szerint nincs alanya a felrótt magatartásnak, illetve a vádlott személyének kiléte ismeretlen vagy általánosságban megjelölt (például: valaki, a jelenlévők stb.). Jelen esetben azonban nem erről van szó. A törvényes vád fogalmi eleme, az elkövetéssel megvádolt személy meghatározottsága a személyazonosító adatok által biztosított, azonban a vád törvényessége szempontjából fogalmilag valójában azt jelenti, hogy a vád szerinti ténybeliség alanyra konkretizált, ami viszont csupán azt feltételezi, hogy a vádló meghatározott - önmagával azonos - személyre szólóan indítványozza a bizonyítási eljárás lefolytatását. Ehhez képest az adott személy neve, személyi adata, azok megléte, kétségesége, téves mivolta nem a vád törvényességével áll összefüggésben, és nem a bizonyítási eljárás lefolytatásának akadálya. A lényeg, hogy a bizonyítási eljárásnak legyen konkrét alanya, illetve a bizonyításnak tárgya (BH2017.83.).

Tekintettel arra, hogy a vádbeli időben I. r. vádlott volt Község Önkormányzatának Jegyzője, egyértelmű, hogy e történeti tényállásban rögzített cselekmény csak és kizárólag I. r. vádlott személyéhez köthető. (Ezen okfejtés helyességét támasztja alá az is, hogy a II/16. tényállási pontot érintő cselekmény esetében sem tartalmazta az elsőfokú bíróság által megállapított történeti tényállás I. r. vádlott nevét, csupán azt, hogy Község Önkormányzatának Jegyzőjétől került beszerzésre a valótlan tartalmú adó- és értékbizonyítvány, mely cselekményben az elsőfokú bíróság megállapította I. r. vádlott bűnösségét mind a költségvetési csalás büntettét, mind a közokirat-hamisítás büntettét illetően.)

Az ítéltábla álláspontja szerint I. r. vádlott terhére rótt, a II/26. tényállási pontban rögzített cselekménynek az e vádlott bűnösségével érintett további bűncselekmények mellett azonban a felelősségre vonás szempontjából nincs I. r. vádlottal szemben a II/26. tényállási pontban írt cselekményeket érintően a bűnsegédként elkövetett Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pontja szerinti költségvetési csalás büntette és a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette miatt indult büntetőeljárást a Be. 607. § (1) bekezdése értelmében a Be. 567. § (1) bekezdés f) pontja alapján megszüntette.

A rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan az ügyészség a 2012. június hó 1. napján kelt vádiratában V. r. vádlott terhére rótt bűncselekmények közül a II/35. tényálláspontbeli cselekmény miatt e vádlottal szemben a Btk. 276. §-a szerinti bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt emelt vádat miatt. E pontbeli vádirati történeti tényállás tartalmának lényege szerint:

II. r. vádlott közreműködött azon cselekményben, melynek során közeli hozzátartozója VIII. r. vádlott és fia XI. r. vádlott 2008. december hó 11. napján, a polgármesteri hivatalban valótlan tartalmú ingatlan adásvételi szerződést készíttetett vádlott ügyvéddel a szám alatti ingatlan vonatkozásában, melyben az szerepel, hogy 100.000 forintért megvásárolta ezen ingatlant XI. r. vádlottól.azonban nem fizetett vételárat az ingatlanért, nem is volt szándéka aszám alatti lakóházat megvásárolni, szándéka sem volt odaköltözni. A valótlan tartalmú adásvételi szerződést azért kellett elkészíteni, hogy ezen ingatlanra igényelni lehessen az otthonteremtési támogatást. Ezen valótlan szerződés benyújtásra került a Körzeti Földhivatalhoz, amely alapján december 20. napján tulajdonosként bejegyzésre került a közhiteles nyilvántartásba.

II. r. vádlott tudott a valótlan tartalmú okirat elkészítéséről és felkérte V. r. vádlottat annak elkészítésére XI. r. és VIII. r. vádlottak kérésére a Polgármesteri Hivatalban, melynek elkészítésénél ő is jelen volt.

Az ügyész utóbb az elsőfokú eljárás során a II/35. tényálláspontbeli cselekményt illetően a vádirat szerinti jogi minősítést bűnsegédként elkövetett, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző közokirat-hamisítás büntettére módosította.

Az elsőfokú bíróság a II/35. tényállási pontot érintően a történeti tényeket a vádiratban foglaltakkal egyezően rögzítette aalatti ingatlannal érintett vádlottak, köztük V. r. vádlott cselekvőségét illetően is, mellyel szemben az ítélet 761. oldal utolsó bekezdésében a jogi minősítéssel kapcsolatban rögzített indokolása szerint e cselekményben V. r. vádlott bűnössége nem került megállapításra, ugyanakkor sem e cselekmény miatt emelt vád alóli felmentésről, sem e cselekmény miatt indult büntetőeljárás megszüntetéséről nem rendelkezett az elsőfokú bíróság.

A II/35. pontot érintően az ítéleti tényállás helytelen ténybeli következtetést tartalmazott, mely okból részben megalapozatlan volt, amely megalapozatlanságot a másodfokú bíróság helyes ténybeli következtetéssel küszöbölt ki. Az elsőfokú bíróság ugyanis a bizonyítékok bizonyító erejének értékelése során logikai hibát követett el, a közvetett bizonyítás elégtelen volt, hiszen nem állt rendelkezésre olyan bizonyíték, amely kifejezetten és egyenesen, perdöntő módon V. r. vádlottnak a II/35. tényállási pontban rögzített cselekményben való bűnösségének megállapításához vezetett volna. Megjegyzendő, hogy a II/35. tényállással kapcsolatban az elsőfokú bíróság az ítéletének 509-513. oldalán rögzített bizonyíték-értékelő tevékenységében sem lelhető fel V. r. vádlott cselekvőségéhez kapcsolódó bizonyítékokra történő hivatkozás, érvelés, az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat mérlegelő, értékelő tevékenysége során egyértelműen nem e vádlott, hanem VI. r. vádlott cselekvőségével foglalkozott.

Az eljárás során rendelkezésre álló bizonyítékoknak az adott terhelte nézve terhelő bizonyítékként történő figyelembe vétele nagyon alapos értékelést kíván. A különböző bizonyítékok együttesen és egymást kiegészítve biztosítják a valóság sokoldalú feltárását, melynek során elsősorban annak vizsgálata szükséges, hogy az objektív tárgyi bizonyítékok alkalmasak-e következtetések levonására, és ha igen milyenre. A megállapítások megtételét követően azt össze kell vetni az egyéb bizonyítékokkal, tisztázni kell, hogy nincs-e ellentmondás a tárgyi bizonyíték és az ügy egyéb bizonyítékai, illetőleg azok összefüggő láncolata között.

Jelen esetben abban volt szükséges elsősorban állást foglalni, miszerint a rendelkezésre álló objektív tárgyi bizonyítékok, nevezetesen az okirati bizonyítékokból levonható-e az a következtetés, hogy V. r. vádlott tudott arról, hogy valótlan tartalmú adásvételi szerződést készít a szám alatti ingatlan vonatkozásában, melyre a válasz nemleges. Ugyanakkor V. r. vádlott mellett II. r. vádlott is tagadta a bűncselekmény elkövetését. Az adásvételi szerződéssel érintett vevő a nyomozás során előterjesztett vallomásában a fiktív adásvételi szerződések készítésére vonatkozó körülményekkel kapcsolatosan úgy emlékezett, hogy mindkét alkalommal ugyanaz az ügyvéd tevékenykedett (VI. r. vádlott). A bírósági tárgyaláson első alkalommal egyáltalán nem emlékezett V. r. vádlotthoz köthetően az adásvételi szerződés készítésének körülményeire. XI. r. vádlott a....szám alatti ingatlan eladója amellett, hogy nem tagadta, miszerint értékesítette az ingatlant, nem emlékezett konkrétabban a cselekmény részleteire.

Mindebből következően V. r. vádlottra nézve terhelő vallomás sem tanú, sem az érintett vádlott társak részéről nem állt rendelkezésre. Összességében tehát a rendelkezésre álló bizonyítékok nem elegendőek annak bizonyítására, hogy V. r. vádlott tudott arról, hogy és XI. r. vádlott között valótlan tartalmú adásvételi szerződés elkészítésében működik közre, a további bizonyítékok beszerzésének lehetősége pedig nem állt fenn.

A Be. 7. § (4) bekezdése - egyezően a korábban hatályos Be. 4. § (4) bekezdésében írtakkal - akként rendelkezik, miszerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelte terhére.

A másodfokú bíróság tehát a II/35. tényállási pontban írt cselekménnyel érintett vádlottak és tanúk vallomását és az okirati bizonyítékokat értékelve és egymással összevetve arra a

megállapításra jutott, miszerint nem kétséget kizáróan bizonyított, hogy V. r. vádlott a vádirat szerint terhére rótt bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettét elkövette, hiszen a rendelkezésre álló bizonyítékok egyenként és összességében történő értékelése sem vezetett e vádlott tagadásával szemben a büntetőjogi felelősségének megállapításra. Annak megállapítására, miszerint V. r. vádlott elkövette a terhére rótt bűncselekményt, míg helyes ténybeli következtetéssel sem juthatott a másodfokú bíróság, ezért V. r. vádlottat az ellene emelt, a II/35. tényállási ponttal érintett bűnsegédként elkövetett a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pontja szerinti költségvetési csalás bűntette és a bűnsegédként elkövetett Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont szerinti közokirat-hamisítás bűntette miatt emelt vád alól bizonyítottság hiányában felmentette.

A törvényszék a fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében e fenti kivételektől eltekintve a büntetőjogi felelőségükkel érintett cselekményeket törvényesen minősítette, ugyanakkor a költségvetési csalási cselekmények esetében I. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XII. r., XVI. r., XVII. r., XX. r., XXVI. r., XXVII. r., XXIX. r., XXXIV. r., XXXVII. r. vádlottak esetében az ítélet rendelkező részében a Be. 561. § (2) bekezdés c) pontjában rögzítettekkel ellentétben [korábbi Be. 258. § d) pont] nem helyállóan jelölte meg, hogy a költségvetést károsító bűncselekmény a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (2) bekezdés a) pontja szerint minősül, melynek pótlása vált szükségessé a törvényszék részéről, figyelemmel a 61/2008. BK vélemény 3.a) pontjában írtakra is.

Mindezen túlmenően tévedett, mikor L. r., LI. r., XLIX. r., VII. r., XVII. r., IV. r. vádlottak bűnösségével érintett, a tényállás II/25/a. és a II/93. tényállási pontjában írt cselekményeket, illetve XLIII. r. vádlott cselekményeit elmulasztotta folytatólagosan elkövetettként minősíteni.

A Btk. 6. § (2) bekezdése szerint folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyan olyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként, többször követ el.

Az 1978. évi IV. törvény 12. § (2) bekezdése ugyanezen rendelkezést tartalmazta.

A II/25/a. és a II/93. tényállási pontban írtakat összevetve a történeti tényeket illetően megállapítható, hogy L. r. és LI. r. vádlottak, mint társtettesek 2009. február hó 9. napján azért kötöttek valótlan tartalmú adásvételi szerződést az eladókkal a szám alatti ingatlan tekintetében, hogy a négy kiskorú gyermekükre tekintettel a fiatalok otthonteremtési támogatását jogosulatlanul megszerezze, hiszen az adásvételhez szükséges önerővel nem rendelkeztek, erre nézve tett nyilatkozatuk is valótlan. Azzal is tisztában voltak, hogy az ingatlan valós forgalmi értéke az adásvételi szerződésben megjelölnél jóval alacsonyabb, csupán a négy kiskorú gyermekükre járó 2.300.000 forint összegű fiatalok otthonteremtési támogatását akarták ily módon megszerezni, a támogatás folyósításáért felelős Nyrt-t tévedésbe ejtve. Azonban az otthonteremtési támogatás igénylése iránti kérelmük elutasításra került, e részeselekmény így kísérleti szakban maradt. Ezt követően azonban a napján szám alatti ingatlanra megkötött valótlan tartalmú adásvételi szerződéssel az Nyrt.-t tévedésbe ejtve, a fiatalok otthonteremtési támogatását megszerezték, ezáltal a ... kárt okoztak.

A fentiek szerint tehát a II/25/a. tényállási pontban rögzített cselekmény az otthonteremtési támogatás igénylése iránti kérelem következtében kísérleti szakban maradt, majd 2009. április

hó 22. napján megkötött újabb adásvételi szerződés megkötésével, annak az Nyrt.-hez történő benyújtásával a II/93. tényállási pontban írtak szerint a támogatás 2009. június hó 18. napján történő kifizetésével befejezésre került, így a tényállási pontokban rögzített cselekménnyel érintett vádlottak valamennyi bűncselekménye folytatólagosan elkövetettként minősül.

XLIII. r. vádlott pedig 2009. április hó 23. napján kötött vevőként valótlan tartalmú adásvételi szerződést a szám alatti ingatlanra a három kiskorú gyermekére tekintettel igényelendő 1.900.000 forint összegű fiatalok otthoneremtési támogatás megszerzése érdekében, amely igénye azonban az Nyrt. részéről elutasításra került, melyet követően a II/30/b. tényállási pontban rögzítettek szerint 2009. május hó 21. napján vevőként a szám alatti ingatlanra kötött valótlan tartalmú adásvételi szerződést a fiatalok otthoneremtési támogatás megszerzése érdekében, majd 2009. június hó 23. napján az Nyrt.-vel 1.900.000 forint összegű otthoneremtési támogatás nyújtására szerződést kötött, amely támogatás kifizetésre került 2009. június hó 26. napján az eladók részére.

A fentiek szerint tehát a II/30/a. tényállási pontban írt cselekmény kísérleti szakban maradt az otthoneremtési támogatásra vonatkozó igény elutasítása következtében, majd a II/30/b. tényállási pontban írt cselekményével a támogatást megszerezte, azaz mindkét cselekményt ugyan azon sértett sérelmére, a sértett sérelmére követett el, melyre tekintettel a cselekmény folytatólagosan elkövetett.

Mindezen túlmenően egyes fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében tévedett a törvényszék az elkövetői minőségük meghatározása során.

Az elsőfokú bíróság által megállapított, és a másodfokú bíróság által helyesbített történeti tényállásban rögzítettek szerint VII. r. vádlott az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően a II/32. és a II/113/a. tényálláspontbeli cselekményeit nem felbujtóként, hanem bűnsegédként (fizikai bűnsegédként) valósította meg mind a költségvetést károsító bűncselekményeit, mind a közokirat-hamisítás büntettét illetően.

X. r. vádlott az irányadó tényállás szerint a II/22. és a II/65. tényálláspontbeli cselekményeit nem felbujtóként, hanem fizikai bűnsegédként valósította meg.

XIV. r. vádlott az irányadó tényállás szerint a II/27/b. tényálláspontbeli cselekményeit valósította meg bűnsegédként, míg a további 8 rendbeli költségvetési csalás büntette és 8 rendbeli közokirat-hamisítás büntettét képező cselekményeit illetően az elkövetői szerepe felbujtó volt.

XV. r. vádlott a II/27/a. tényálláspontbeli cselekményeit valósította meg felbujtóként, a további, nevezetesen a II/27/a., 28., 30/b., 81., 96., 97., 103. tényálláspontbeli cselekményeinél az elkövetői minősége bűnsegéd volt.

XVII. r. vádlott a másodfokú bíróság által helyesbített, ekként a felülbírálat során irányadó tényállás szerint a II/25/b., 55., 56., 59., 105., 113/a. tényálláspontbeli cselekményeit felbujtóként, míg a II/11., 53., 54., 25/a., 93. tényálláspontbeli cselekményeit bűnsegédként valósította meg.

n XX. r. vádlott az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően a 13 rendbeli költségvetési csalás büntette és közokirat-hamisítás büntettét képező cselekményei közül a II/6. tényállási pontban írt cselekményeit valósította meg bűnsegédként, míg a további, nevezetesen a II/2., 21., 29., 39., 41., 42., 44., 50., 64., 68., 82., 87. tényálláspontbeli cselekményeinél az elkövetői minősége helyesen felbujtó.

LVIII. r. vádlott a másodfokú bíróság számára a felülbírálat során irányadó tényállás szerint valamennyi, azaz a II/31., 86., 111. tényálláspontbeli cselekményeit bűnsegédként valósította meg.

A vádlottak közül XXXIX. r. vádlott az irányadó tényállás szerint a II/12. tényálláspontbeli cselekményeit házastársával: együtt követte el, hiszen mindketten vevőként kötöttek valótlan tartalmú adásvételi szerződést a „..... szám alatti ingatlanra nézve az eladóval azért, hogy négy kiskorú gyermekükre tekintettel a 2.300.000 forint összegű fiatalok otthonteremtési támogatást megszerezzék. XXXIX. r. vádlott házastársával: együtt 2008. december hó 15. napján kötött szerződést otthonteremtési támogatás nyújtására az Nyrt.-vel 2.300.000 forint összegű támogatás igénybe vételére, amely a következő napon kifizetésre is került eladó részére.

A Btk. 13. § (3) bekezdése, illetve az 1978. évi IV. törvény 20. § (3) bekezdése szerinti társtettség akkor jön létre, ha a tettes más személlyel közösen valósítja meg a bűncselekmény törvényi tényállását.

A társtettségnek két ismérve van: a tárgyi oldalon a bűncselekmény közös megvalósítása, alanyi oldalon pedig az a tudat, hogy az elkövetési tevékenységek egymást kiegészítik. A társtettség anyagi jogi kategória, megállapításának nem előfeltétele valamennyi tettestárral szembeni vádemelés, büntetőjogi felelősségre vonás (EBH 2003. 844.).

XXXIX. r. vádlott a II/12. tényálláspontbeli cselekményeit házastársával 1 együttműködve valósította meg, ekként e tényállási ponttal érintett cselekményeit társtettesként elkövetettnek kell minősíteni.

III.4. A büntetés kiszabása

A büntetések felülbírálatához tartozóan is indokolt állást foglalni abban, hogy a Btk. 2. §-ban írtakra figyelemmel az elkövetés vagy elbírálás idején hatályos anyagi jogi rendelkezések kedvezőbbek-e a fellebbezéssel érintett vádlottak számára. Az elsőfokú bíróság a hatályszabályok vizsgálatát kellő körültekintéssel elvégezte, azonban a büntető törvényi időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés alkalmazásánál a cselekmény elbírálásának az ideje az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésének a napja, ezért a másodfokú eljárás során is vizsgálni kellett, hogy az elkövetéskor vagy a jelenleg hatályos Büntető Törvénykönyv szabályainak alkalmazása eredményez kedvezőbb elbírálást a fellebbezéssel érintett vádlottak számára.

Az ítéltábla a másodfokú eljárás alatt elemezte az általános és különös részi törvényhelyeket, hiszen annak megítélése, hogy mely Büntető Törvénykönyv alkalmazása kedvező, nem szűkíthető le csupán a büntetési tételek felső határainak, a tételkereteinek az összevetésére, hanem komplex értékelést igényel. Példának okáért, ha a büntetésekszabási gyakorlat szerint a büntetési nemek közül pénzbüntetés vetődik fel reálisan, akkor az elkövetéskor és az elbíráláskori szabályozás összevetésekor kitüntetett jelentősége van az erre vonatkozó rendelkezéseknek, a napi tétel száma és az egy napi tétel forint összege jogalkotói meghatározásának is (BH 2016. 192.).

A büntetés kiszabása során irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság kellően feltárta, ugyanakkor azon vádlottak esetében, akik mentesültek korábbi büntetéseikkel járó hátrányos jogkövetkezmények alól, így jelen időpontban büntetlen előéletűnek tekintendő, további enyhítő körülményként kell javukra figyelembe venni a büntetlen előéletüket. A folytatólagos elkövetés súlyosító körülményként kell figyelembe venni, emellett XXXIX. r. vádlott esetében további súlyosító körülményként értékelendő a társtetteskénti elkövetés.

A Kúria 56/2007. BK vélemény III.3. pontja nyomán a büntetés kiszabás tekintetében nem maradhat figyelmen kívül emellett, hogy a bűncselekménnyel okozott kár összege az irányadó bűncselekmény értékhatár keretei között az alsó határt vagy a felső határt közelítette meg.

Mindezen túlmenően valamennyi fellebbezéssel érintett vádlott esetében enyhítő körülményként vette figyelembe az ítéltábla, hogy a vádlottak hibájukon kívül igen hosszú ideje állnak a büntetőeljárás hatálya alatt, az eljárás elhúzódott.

A 2/2017. (II.10.) AB határozatban az 1. pont alatt az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 258. § (3) bekezdés e) pontjának alkalmazása során az Alaptörvény 28. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, miszerint amennyiben a bíróság a terhelttel szemben alkalmazott büntetőjogi jogkövetkezményt az eljárás elhúzódása miatt enyhíti, akkor határozatának indokolása rögzítse az eljárás elhúzódásának a tényét, valamint azzal összefüggésben a büntetés enyhítését és az enyhítés mértékét.

A jelenlegi Be. 564. § (4) bekezdés b) pontja szerint, ha a bíróság büntetés kiszabásakor figyelembe vette a büntetőeljárás elhúzódását, akkor az erre való utalást is tartalmazni kell a bűnösséget megállapító ítélet indokolásának.

Az Alaptörvény 28. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson ésszerű határidőn belül bírálja el.

Az Alkotmánybíróság a fent hivatkozott döntésének indokolásában rámutatott, hogy „a büntetőügyekben az EJEE 6. cikkének (1) bekezdésében foglaltak (a tisztességes tárgyaláshoz való jog) célja, hogy a meggyanúsított személy ne álljon indokolatlanul sokáig a vád hatálya alatt ... az EJEB álláspontja szerint az EJEE 6. cikkének (1) bekezdése a tagállamokra azt a kötelezettséget rója, hogy az igazságszolgáltatási rendszerüket oly módon szervezzék meg, amely a bíróságaik számára lehetővé teszi az „ésszerű idő” követelményének történő megfelelést ... az EJEB azonban csak akkor tekinti megfelelő jogorvoslatnak a büntetés tekintetében alkalmazott enyhítést vagy annak felfüggesztését, ha a nemzeti bíróság az ítéletének indokolásában kifejezetten rögzíti, hogy az eljárás elhúzódott. Az indokolásnak utalnia kell továbbá arra, hogy a bíróság a büntetést az eljárás elhúzódása miatt enyhítette.

Az Alkotmánybíróság döntésében az időintervallum szempontjából differenciált a büntetőeljárás elhúzódása és az időmúlás kategóriái között: az időmúlás, amely alatt a bűncselekmény elkövetése és jogerős elbírálása között eltelt időt értjük, objektív kategória, szemben a terhelt koncentráltan, ezáltal szubjektív jellegűnek minősülő, az ésszerű határidőn belüli elbírálás fordulatával, amely az elkövetőnek a büntetőeljárásba való bevonásától a cselekménye jogerős elbírálásáig tartó időt jelenti.

Az időmúlásnak a Kúria 56/2007. BK vélemény III/10. pontjában szereplő meghatározása a bűncselekmény elkövetésétől eltelt hosszabb időt értékeli, míg az eljárás elhúzódásának vizsgálata az alapos gyanú közlésének időpontjától kezdődik. A fentiek szerint tehát az időmúlás objektív tényező, míg az eljárás elhúzódásának rögzítése az ítélet indokolásában a bírósági inaktivitás elismerésére is utal.

A fellebbezéssel érintett vádlottakat jelen ügyben 2010-2011. esztendőben hallgatták ki gyanúsítottként. A Szolnoki Törvényszékhez 2012. június hó 20. napján érkezett a vádirat, majd az a Debreceni Törvényszék részére áttételre került. Az elsőfokú ítélet 2017. július hó 7. napján került kihirdetésre.

Az ítéltábla arra az álláspontra helyezkedett, hogy szinte valamennyi vádlott esetében indokolt ezért a kiszabott büntetéseket az eljárás elhúzódásának tényére, és annak tartamára figyelemmel jelentősen enyhíteni.

A bünteteskiszabási tényezőket szem előtt tartva és a Btk. 2. §-a nyomán mind az elkövetéskori, mind az elbíráláskori Btk. szerint elbírálva a fellebbezéssel érintett vádlottak cselekményét, I. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XII. r., XIV. r., XVI. r., XVII. r., XX. r., XXVI. r., XXVII. r., XXIX. r., XXXIV. r., XXXVII. r., XXXIX. r., XL. r., LXVII. r., XLVIII. r., XLIX. r., L. r., LI. r., LIV. r., LV. r., LXI. r., LXV. r. vádlottak esetében az elbíráláskor hatályos büntető törvénykönyv kedvezőbb elbírálást nyújt a bűncselekmények minősítését és a másodfokú bíróság által alkalmazott joghátrányt illetően, mellyel szemben XV. r., XXXIII. r., XXXV. r., XXXVI. r., XLII. r., XLIII. r., XLIV. r., LXVI. r., LII. r., LIV. r., LV. r., r LXI. r., LXV. r. vádlottak esetében pedig főszabályként alkalmazandó az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény rendelkezéseit volt indokolt alkalmazni, hiszen a jelenleg hatályos Büntető Törvénykönyv részben a bűncselekmények minősítése, részben a másodfokú bíróság által alkalmazott joghátrányt tekintve vagy nem eredményezett kedvezőbb elbírálást e vádlottak számára, vagy éppen kedvezőtlenebb helyzetet eredményezett volna.

A fent kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság a törvényszék által alkalmazott büntető törvénytől eltérően XXXIII. r., XXXVI. r., XLII. r., XLIII. r., XLIV. r., XLVI. r., LIV. r., LV. r., r LXI. r. és LXV. r. vádlottak bűnösségével érintett bűncselekményeket az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény szerint minősítette.

Az alkalmazott joghátrányok megválasztása során szem előtt kellett tartani, hogy büntetést a céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához és az elkövető társadalomra veszélyességéhez, ugyanakkor a büntetőjog általános elveit és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményeket is figyelembe kell venni. A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelni az arányosságnak, a szükségességnek és az ultima ratio elveinek (1214/B/1990. AB határozat).

Az egyes bűncselekmények természetéhez és súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetés kiszabás normatív előírásain nyugvó büntetések együttesen szolgálják a jogállami büntetés funkcióját, a társadalom védelmét, a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást, valamint a speciális és generális prevenciót.

A büntetés kiszabása során figyelembe kell venni a bűnelkövető személyi körülményeit, többek között előéletét is (23/2014. (VII.15.) AB határozat III. rész 42. bekezdés).

Az első fokon eljáró bíróság az általa feltárt enyhítő és súlyosító körülményeket – összevetve a büntetéskiszabás egyéb elveivel – a súlyuknak megfelelően értékelte, melynek során szem előtt tartotta a nagyfokú enyhítő körülményként értékelendő időmúlást is, azonban a másodfokú bíróság megítélése szerint a büntetőeljárás elhúzódását, mint enyhítő tényezőt nem kellően juttatta a joghátrányok meghatározása során kifejezésre.

A másodfokú bíróság a Btk. 79. §-ban és az 1978. évi IV. törvény 37. §-ban megfogalmazott büntetési célok maradéktalan elérése érdekében az enyhítő körülmények számára, az időmúlásra és a büntetőeljárás elhúzódásának tényére és annak mértékére figyelemmel úgy ítélte meg, hogy I. r., III. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XIV. r. vádlottakkal szemben az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetési nemek közül az ultima ratio elvét maximálisan szem előtt tartva szabadságvesztés alkalmazása nem indokolt, így e vádlottakkal szemben az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetések közül a pénzbüntetés érintetlenül hagyásával a szabadságvesztés büntetést és annak jogkövetkezményeire történő utalást mellőzte.

IV. r., XIV. r., XV. r. vádlottak esetében pedig az ítéltábla lehetőséget látott az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztésére.

A próbaidő alatt a többszörös visszaesői személyi minősültségű XV. r. vádlott az 1978. évi IV. törvény 82. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint a törvény erejénél fogva pártfogó felügyelet alatt áll.

XVII. r. és XX. r. vádlott esetében az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor a vele szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre felfüggesztette, a másodfokú bíróság azonban a már fent hivatkozott enyhítő körülményekre és a büntetőeljárás elhúzódására tekintettel a szabadságvesztés tartamát 6 hónapra, a próbaidő tartamát 2 évre enyhítette.

XXXV. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés próbaidejének tartamát az ítéltábla 3 évről 2 évre enyhítette.

A többszörös visszaeső LII. r. vádlott esetében a másodfokú bíróság megítélése szerint a törvénytől által alkalmazott szabadságvesztés büntetési nem eltúlzott joghátrányt jelent rá nézve, az esetében figyelembe vehető körülmények számára és súlyára, illetve a büntetőeljárás elhúzódására tekintettel a táblabíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy e vádlottal szemben a szabadságvesztés kiszabása helyett más büntetési nem alkalmazásával is elérhetők a büntetési célok, így a szabadságvesztés büntetést közérdekű munka büntetésre enyhítette az 1978. évi IV. törvény 49. §-a szerint, melynek tartamát ugyanezen törvényhely (4) bekezdése alapján rendelkezésre álló tételkereten belül 30 napban határozta meg. A közérdekű munka nem teljesítésre vonatkozó jogkövetkezményekről a másodfokú bíróság az 1978. évi IV. törvény 50. §-a alapján határozott.

LIX. r. vádlottal szemben - előzetére figyelemmel - szabadságelvonással járó joghátrány alkalmazása feltétlenül szükséges és indokolt, hiszen jelen eljárás tárgyát képező bűncselekményeit vele szemben több végrehajtásban felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt, illetőleg büntetőeljárás hatálya alatt valósította meg, így e vádlott büntetését

a másodfokú bíróság a Btk. 46. §-a szerinti elzárásra enyhítette, mely elzárás tartamát a Btk. 46. § (1) bekezdése szerinti 50-től 90 napig terjedő tartamon belül 30 napban határozta meg.

XII. r., XXVII. r., XXIX. r., XXXIII. r., XXXVI. r., XXXVII. r., XXXIX. r., XL. r., XLIII. r., XLIV. r., XLVI. r., XLVII. r., XLVIII. r., L. r., LIV. r., LV. r., LXIV. r. és LXV. r.

vádltak esetében részben e vádlottak előéletére figyelemmel a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy e vádlottakkal szemben büntetés kiszabása helyett intézkedés alkalmazásával is elérhetők a büntetési célok az egyéni prevenció szintjén, mely mellett az általános megelőzés kívánalma sem kerül veszélybe.

E vádlottakkal szemben így a büntetés kiszabás helyett próbára bocsátás intézkedés alkalmazásával látta kiküszöbölni a büntetőeljárás jelentős mértékű elhúzódás miatt e vádlottakat ért hátrányokat. A táblabíróság álláspontja szerint ugyanis megnyugtató módon kijelenthető, hogy e vádlottak esetében a büntetési célok megvalósulnak a büntetés kiszabásának elhalasztásával, azaz a büntetés kilátásba helyezésével is.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság e vádlottak büntetését intézkedésként a Btk. 65. § (1) bekezdése, illetve az 1978. évi IV. törvény 72. § (1) bekezdése szerinti próbára bocsátásra enyhítette, mely intézkedés időtartamát a Btk. 65. § (3) bekezdése, illetve az 1978. évi IV. törvény 72. § (5) bekezdése alapján 2 évben, XVI. r. vádlott esetében a maximális időtartamban, azaz 3 évben rögzítette.

Az ítéltábla XXVI. r. vádlott esetében egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, miszerint e vádlottal szemben próbára bocsátás intézkedés alkalmazása indokolt, ugyanakkor tekintettel arra, hogy a próbára bocsátás intézkedés és nem büntetés, így e vádlott esetében a halmazati büntetésre történő utalás mellőzésre szorult.

XLII. r., LI. r., LX. r., LXI. r. vádlottakat illetően az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, miszerint e vádlottakkal szemben a büntetési célok közérdekű munka büntetés kiszabásával is elérhetők, ugyanakkor a büntetőeljárás jelentős mértékű elhúzódására tekintettel a közérdekű munka büntetés tartamának enyhítését látta indokoltnak a másodfokú bíróság, így azt XLII. r. és LXI. r. vádlottak esetében az 1978. évi IV. törvény 49. § (4) bekezdése szerinti tartamon belül 30 napra, míg XLIX. r., LI. r., LX. r. vádlottak esetében pedig a Btk. 47. § (1) bekezdésében meghatározott kereten belül 120 órára enyhítette.

Mindamellet a közérdekű munka nem teljesítésének esetére vonatkozó jogkövetkezményekre történő tájékoztatásból az átváltoztatási kulcsra történő utalás mellőzése volt indokolt, ugyanis a jelenleg hatályos Büntető Törvénykönyvnek a közérdekű munka nem teljesítése esetére vonatkozó jogkövetkezményekre vonatkozó rendelkezése már nem tartalmazza a szabadságvesztésre történő átváltoztatás esetén az átváltoztatási kulcs mértékét, hanem erről a Bv. tv. rendelkezései szerint a büntetés-végrehajtási bíró határoz.

LVIII. r. vádlott tekintetében a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés nemével és mértékével is, azt a büntetőeljárás jelentős mértékű elhúzódására tekintettel sem találta olyan mértékben eltúlzottnak, amely annak lényeges enyhítését tenné szükségessé.

Ezen túlmenően a büntetés kiszabása során I. r., III. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XIV. r., XXXIV. r., XLIX. r., LI. r., LVIII. r., LIX. r., LX. r. vádlottak esetében a Btk. 33. § (4) bekezdésére, míg XLII. r., LII. r., LXI. r. vádlottak esetében pedig az 1978. évi IV. törvény 87. § (1) bekezdés e) pontjában írtakra is szükséges utalni.

III.5. Az egyéb ítéleti rendelkezések felülbírálata

Az elsőfokú bíróság ítéletének további rendelkezéseit felülbírálvá megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta LII. r. vádlott által őrizetben töltött időt a kiszabott büntetésbe beszámítani. E vádlott jelen ügyben ugyanis az ellene kibocsátott elfogatóparancs alapján történő elfogása okán 2012. december hó 11. és 12. napján őrizetben volt, ekként az ítéltábla az 1978. évi IV. törvény 99. § (1) és (2) bekezdése alapján e vádlottal szemben kiszabott 30 nap közérdekű munka büntetésbe az őrizetben töltött 2 napot beszámítani rendelte.

A Debreceni Törvényszék a Magyar Államkincstár polgári jogi igényét elutasította, az elsőfokú ítélet 798. oldalának ötödik bekezdésében írt ok mentén. A hatóság által saját jogkörében meghozott, az otthonteremtési támogatás visszafizetésére kötelező határozatok megléte, mely határozatokban foglaltak szerint a jogosulttól a követelés adók módjára behajtható, nem a polgári jogi igény alaptalanságát jelenti, hanem aggály nélkül azt teszi megállapíthatóvá, hogy az igény érvényesítésére csak egyéb törvényes úton kerülhet sor. Az ítéltábla ennek megfelelően a Magyar Államkincstár által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését a Be. 560. § (1) bekezdés g) pontja alapján egyéb törvényes útra utasította.

A másodfokú bíróság egyetértett a fellebbviteli vádhatóság átiratában rögzített azon okfejtéssel, miszerint az elsőfokú ítéletnek a vagyonekbevitel alkalmazásával kapcsolatos rendelkezései, illetőleg ezzel kapcsolatosan kifejtett álláspontja csupán részben helytálló, az nem felel meg az anyagi jogi rendelkezéseknek.

A Btk. 74. § (1) bekezdésének a) pontja szerint vagyonekbevitelt kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonra, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett. Ugyanezen rendelkezést tartalmazta az 1978. évi IV. törvény 77/B. § (1) bekezdés a) pontja.

Szem előtt tartva a Kúria 69/2008. és 95/2011. BK véleményeiben írtakat, a helyesbített, kiegészített tényállás szerint rögzíthető, hogy a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal több határozatában az otthonteremtési támogatás jogtalanságát megállapítva, számos, az eljárás jelen büntetőeljárással érintett ingatlan vonatkozásában visszafizetésre kötelező határozatot hozott, mely határozatok alapján bizonyos esetekben az okozott kár részben megtérült.

Vagyonekbevitelt nem csupán a tettesekkel (közvetett tettessel) és társtettesekkel, hanem a részesekkel – felbújtó és a bűnsegéd – szemben is alkalmazni kell, azaz az általuk a bűncselekmény elkövetésével összefüggésben szerzett vagyonra is irányadó a jogszabály.

A vagyonekbevitel csak a ténylegesen bekövetkezett vagyongyarapodás kapcsán és minden elkövető esetében külön-külön alkalmazandó intézkedés. Amennyiben tehát a bűncselekményt többen követték el, minden egyes elkövetőnél külön vizsgálandó, hogy a

vagyoneklobzás feltételei fennállnak-e; az intézkedés nem rendelhető el és nem hajtható végre egyetemlegesen.

Ha a részes a bűncselekmény elkövetése kapcsán nem tett szert vagyona, vele szemben nincs helye vagyoneklobzásnak, ilyenkor kizárólag a tettessel (társtettes, közvetett tettes) szemben kell az intézkedést alkalmazni, éspedig a teljes megszerzett vagyona.

Amennyiben viszont a részes is részesedett a tettes által megszerzett vagyomból, az intézkedést a részesedésük mértékéig velük szemben kell elrendelni.

Ez utóbbi esetben figyelemmel kell lenni a kétszeres elvonás tilalmára, azaz a tettessel szemben csak a megszerzett vagyon további, előbbi meghaladó részére kell alkalmazni a vagyoneklobzást.

Vagyonszerzésnek tekintendő, ha az adócsalás (költségvetési csalás) a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze; az elkövető vagyonának növekedését a bűncselekmény révén éri el, vagy annak csökkenését fizetési kötelezettségének büns kijátszásával kerüli el.

Az adócsalás (költségvetési csalás) elkövetése révén az elkövető vagy más személy a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyont szerez akkor is, ha a vagyona ténylegesen nem gyarapodik, és akkor is, ha a fizetési kötelezettség elkerülésére tekintettel az nem csökken. Ilyenkor a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyoneklobzást kell elrendelni.

Amennyiben az elkövető vagy a gazdagodott személy meghalt, illetve a gazdálkodó szervezet átalakult, a vagyoneklobzást a jogutóddal szemben kell elrendelni [1978. évi IV. törvény. 77/B. § (3) bekezdés, Btk. 74.§ (3) bekezdés].

A vagyoneklobzás alkalmazása esetén körültekintéssel kell vizsgálni nemcsak annak jogalapját – büns vagyonszerzés –, hanem annak tényleges realizálását is, azt, hogy azzal ki gazdagodott.

A megalapozott döntéshez a bizonyításnak erre is ki kell terjednie és annak eredményét a tényállásban rögzíteni kell, ténymegállapítást téve mind a büns vagyonnal gyarapodó személyekre (gazdálkodó szervezetekre), mind a vagyongyarapodásösszegszerűségére.

Nem lehet feltételezés alapján, ténybeli következtetés hiányában vagyoneklobzást alkalmazni.

Az elsőfokú ítélettel megállapított és (e körben), s másodfokon is irányadó tényállás több terhelt esetében - felajánlott bizonyítás hiányában - vagyongyarapodására nem tartalmaz ténymegállapítást (ilyet a vádirat sem fogalmazott meg).

A tényállás ezen túlmenően nem tartalmaz több vádlott esetében a bűncselekménnyel kapcsolatos pénzmozgásra, pénzátvételre vonatkozó tevőleges magatartást. Nem rögzít olyan tevékenységet a tényállás, amely alapján következtetés vonható arra, hogy a büns pénz felett, kifejezetten személyükben a hatalmat megszerezték volna, azt eltulajdonították (vagy akár birtokolták) volna.

A vagyoneklobzás 1999. március 1-je óta alanyi bünségszfűggő, ami pedig tényállászfűggő, vagyis ténybeliség képezi alkalmazásának alapját. (Kúria Bhar.III.208/2017/13.)

Tekintettel azonban arra, hogy a vagyoneklobzás összege a gazdagodás bizonyított mértékével lehet megegyező, az intézkedés egyetemlegesen nem rendelhető el és nem

hajtható végre, azonban az eljárás adataiból nem volt megállapítható, hogy az egyes tényállási pontokkal érintett cselekmények során jogosulatlanul felvett fiatalok otthonteremtési támogatásából melyik vádlott milyen összegben részesedett, ezért VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XII. r., XIV. r., XV. r., XVI. r., XVII. r., XX. r., XXIX. r. vádlottakkal szemben elrendelt vagyoneklobzás intézkedést a másodfokú bíróság mellőzte.

Az irányadó tényállás alapján ugyanakkor megállapítható volt, hogy XLIII. r. vádlott 900.000 forint, XLIV. r. vádlott 500.000 forint, XLVI. r. vádlott 170.000 forint, XLVII. r. vádlott 650.000 forint, LXI. r. vádlott 950.000 forint összeghez jutott a fiatalok otthonteremtési támogatás jogosulatlan igénybevétele útján, mely esetekben ezidáig nem került sor a Kormányhivatal részéről jogosulatlan támogatás visszafizetésre kötelező határozat meghozatalára, így e vádlottakkal szemben a másodfokú bíróság a fenti összegek erejéig XLIII. r., XLIV. r., XLVI. r. és LXI. r. vádlottak esetében az 1978. évi IV. törvény 77/C. § (1) bekezdés a) pontja, XLVII. r. vádlott esetében a Btk. 75. § (1) bekezdés a) pontja alapján a vagyoneklobzás elrendeléséről rendelkezett.

VIII. r. és XLIII. r. vádlottak személyazonosító igazolványának számát a másodfokú bíróság a Be. 604. § (3) bekezdés c) pontja alapján rögzítette, míg XXXIII. r. vádlott pontos születési idejének rögzítése azért vált szükségessé a másodfokú bíróság részéről, mert az elsőfokú bíróság az ítélete rendelkező részében e vádlott születési idejét helytelenül tüntette fel.

Az ítélet egyéb járulékos kérdésekben hozott rendelkezései megfelelnek a törvénynek.

Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fentebb rögzített okoknál fogva a Be. 604. § (1) bekezdés b) pontja és a 606. § (1) és (2) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 604. § (1) bekezdés a) pontja és a 605. § (1) bekezdése szerint helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a kirendelt védők díjával kapcsolatosan keletkezett bűnügyi költség fizetéséről az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján határozott.

Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság ítélete ellen csak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntés esetén van helye rendes jogorvoslatnak a harmadfokú bírósághoz, ezért sem I. r, sem V. r., sem VI. r. vádlottak esetében nem nyílt meg a fellebbezési jog.

A Be. 615. § (1) bekezdésében és (2) bekezdés b) pontjában írt rendelkezések értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen a harmadfokú bírósághoz akkor van helye fellebbezésnek, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal ellentétes döntést hozott, azaz ha az elsőfokon elítélt vádlott felmentéséről vagy vele szemben az eljárás megszüntetéséről határozott. Jelen esetben azonban nem erről van szó, hanem a táblabíróság egyfelől pótolta a törvényszék által meghozni elmulasztott eljárást megszüntető rendelkezést (VI. r. vádlott esetében), I. r. vádlott esetében pedig olyan cselekmény miatt szüntette meg az eljárást, V. r. vádlottat pedig olyan cselekmény miatt emelt vád alól mentette fel, amely cselekmények vonatkozásában az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. Következésképp nem az elsőfokon elítélt vádlott felmentéséről vagy vele szemben a büntetőeljárás megszüntetéséről van szó, tehát ellentétes döntés hiányában a fellebbezési jog sem nyílt meg.

Debrecen, 2018. november 28.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Répássy Árpádné Dr. Német Laura sk. előadó bíró
Dr. Gömöri Olivér sk. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 25.B.439/2012/609. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a fellebbezéssel érintett I. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XII. r., XIV. r., XV. r. XVI. r., XVII. r., XX. r., XXVI. r., XXVII. r., XXIX. r., XXXIII. r., XXXIV. r., XXXV. r., XXXVI. r., XXXVII. r., XXXIX. r. XLVI. r., XLVII. r., XLVIII. r., XLIX. r., L. r., LI. r. , LII. r. , LIV. r., LV. r. , LVIII. r., LIX. r., LX. r., LXI. r., LXIV. r., LXV. r. vádlottak vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2018. november 28.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő